

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. LP139/2018
din 19.07.2018

cu privire la eficiența energetică

Publicat : 17.08.2018 în MONITORUL OFICIAL Nr. 309-320 art. 476 Data intrării în vigoare

MODIFICAT

[LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25](#)

NOTĂ:

În cuprinsul legii, cu excepția articolului 30, sintagma „instituția publică de suport”, la orice formă gramaticală, se substituie cu abrevierea „CNED” [prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 315 din 14 noiembrie 2012, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul legii

Scopul prezentei legi constă în crearea premiselor pentru stabilirea obiectivelor naționale de eficiență energetică pentru diferite orizonturi de timp, în corespundere cu angajamentele Republicii Moldova, crearea cadrului juridic necesar pentru promovarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”, îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea măsurilor incluse în Planul național integrat privind energia și clima, dezvoltarea pieței serviciilor energetice, precum și depășirea deficiențelor pieței energiei care împiedică creșterea eficienței în aprovizionarea cu energie și utilizarea acesteia.

Articolul 2. Obiectul legii și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește măsuri de politică în domeniul eficienței energetice, menite să asigure atingerea obiectivelor prevăzute la art. 5, precum și dezvoltarea și consolidarea continuă a domeniului respectiv. Măsurile de politică în domeniul eficienței energetice se aplică pe întreg lanțul energetic: resurse primare, producere, transport, distribuție, stocare, furnizare și consum de energie finală.

(2) Prezenta lege reglementează activitățile care urmăresc eficientizarea producerii, transportului, distribuției, precum și a utilizării energiei, în vederea sporirii gradului de securitate energetică a țării și a diminuării impactului negativ al sectoarelor energeticii asupra mediului și climei prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

(3) În scopul implementării spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, titularul unei hotărâri de aprobare beneficiază de derogări de la aplicarea prevederilor prezentei legi, cu respectarea procedurilor prevăzute de legislația cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și cu asigurarea protecției și a siguranței populației.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

acțiune individuală - acțiune care duce la îmbunătățiri în domeniul eficienței energetice, verificabile și măsurabile sau estimabile, și care este efectuată ca rezultat al unei măsuri de politică în domeniul eficienței energetice;

agregator - prestator de servicii care combină multiple sarcini de scurtă durată ale consumatorilor finali pentru a vinde sau a licita pe piețe organizate de energie;

ajutor financiar pentru eficientizarea consumului de resurse energetice - cu sensul definit la art. 3 din Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice;

[*\[Art.3 noțiunea introdusă prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25\]*](#)

audit energetic - procedură sistematică al cărei scop este obținerea informațiilor necesare despre profilul consumului energetic existent al unei clădiri sau al unui grup de clădiri, al unui proces industrial, al unei instalații industriale sau comerciale ori al unui serviciu privat sau public, precum și identificarea și cuantificarea oportunităților rentabile de economisire a energiei și raportarea rezultatelor;

cerere justificată din punct de vedere economic - cerere care nu depășește necesarul de încălzire sau de răcire și care ar putea fi satisfăcută altfel în condiții de piață, prin procese de producere a energiei, altele decât cogenerarea;

compensație financiară - mijloace financiare acordate de CNED creditorului în scopul compensării dobânzilor la creditele acordate asociațiilor de proprietari în condominiu

pentru finanțarea proiectelor de eficiență energetică și/sau valorificare a surselor regenerabile de energie;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

consumator final – consumator casnic sau consumator noncasnic care procură energie pentru consum propriu;

consum de energie primară – consum intern brut de energie, cu excepția utilizărilor neenergetice;

consum de energie finală – toată energia furnizată industriei, transporturilor, sectorului rezidențial, sectorului serviciilor și agriculturii, cu excepția energiei furnizate sectorului de transformare a energiei și sectoarelor energeticii;

contract de finanțare din partea terților – contract ce implică un terț, în afara prestatorului de servicii energetice și a beneficiarului unei măsuri de eficiență energetică, care finanțează această măsură și care percepe de la beneficiar o taxă echivalentă cu o parte din valoarea economiei de energie obținute ca rezultat al măsurii de eficiență energetică convenite prin contractul respectiv;

contract de performanță energetică – contract între un beneficiar și un prestator de servicii energetice care propune una sau mai multe măsuri de eficiență energetică, verificate și monitorizate pe toată perioada contractului, prin care investițiile (activitatea, aprovizionarea sau serviciile) pentru măsura sau măsurile respective sînt achitate proporțional cu nivelul îmbunătățirii eficienței energetice convenit prin contract sau cu alte criterii convenite privind performanța energetică, cum ar fi economiile financiare;

creditor – bancă, sucursală a unei bănci din alt stat care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova sau organizație de creditare nebancară care a încheiat un contract de colaborare cu Centrul Național pentru Energie Durabilă (în continuare – CNED) în scopul acordării creditelor garantate cu garanție financiară;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

echipament de măsurare inteligent – dispozitiv electronic care permite măsurarea consumului de energie, oferind mai multe informații decât un echipament de măsurare tradițional, și care poate transmite și primi informații utilizând forme de comunicații electronice;

economie de energie – cantitate de energie economisită, determinată prin măsurarea și/sau estimarea consumului înainte și după punerea în aplicare a unei sau a mai multor măsuri de eficiență energetică în contextul normalizării condițiilor externe care afectează consumul de energie

eficiență energetică – raportul dintre rezultatul obținut sub formă de servicii, bunuri sau energie și o anumită cantitate de energie folosită pentru atingerea acestui rezultat.

e-mobilitate - concept de promovare a transportului curat și eficient care utilizează autovehicule electrice, alimentate fie de baterii, fie de celule de combustibil cu hidrogen, în vederea îmbunătățirii performanței energetice a acestora, reducerii consumului de combustibili fosili și a emisiilor de gaze cu efect de seră produse de unitățile de transport;

fond imobiliar național - clădirile prevăzute la art.3 alin.(1) din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor;

[Art.3 noțiunea modificată prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

furnizor - persoană fizică sau juridică, înregistrată în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care vinde energie consumatorilor finali pe piața cu amănuntul;

garanție financiară - angajament scris față de creditor, asumat de către CNED, privind răspunderea pentru o parte din suma principală a creditului acordat de către creditor asociațiilor de proprietari în condominiu, emis în scopul asigurării cu gaj suficient a creditelor acordate de către creditor asociațiilor de proprietari în condominiu pentru finanțarea proiectelor de eficiență energetică și/sau de valorificare a surselor regenerabile de energie;

[Art.3 noțiunea introdusă prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

instrument financiar pentru realizarea economiilor de energie - orice instrument financiar, precum fonduri, subvenții, reduceri de taxe, împrumuturi, contracte de finanțare din partea terților, contracte de performanță energetică, contracte de externalizare, alte contracte de aceeași natură, care este disponibil pe piața serviciilor energetice pentru a acoperi parțial sau total costul inițial al unui proiect în domeniul eficienței energetice și este necesar pentru punerea în aplicare a măsurilor de eficiență energetică;

îmbunătățire a eficienței energetice - creștere a eficienței energetice ca rezultat al schimbărilor tehnologice, comportamentale și/sau economice;

încălzire și răcire eficientă - opțiune de încălzire și răcire care, fiind comparată cu un scenariu de bază ce reflectă situația tipică, reduce măsurabil consumul de energie primară necesar pentru a furniza o unitate de energie în cadrul unui anumit sistem, într-un mod eficient din punct de vedere economic, și care se evaluează în baza analizei cost-beneficiu, în conformitate cu art. 25, cu luarea în considerare a energiei necesare pentru extragere, conversie, transport și distribuție;

încălzire și răcire individuală eficientă - opțiune individuală de încălzire și răcire care, comparativ cu sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, reduce măsurabil consumul de energie primară neregenerabilă necesar pentru a furniza o unitate de energie în cadrul unui anumit sistem sau care necesită același consum de energie primară neregenerabilă, dar la costuri mai mici, luându-se în considerare și energia necesară pentru extragere, conversie, transport și distribuție;

întreprinderi mici și mijlocii - întreprinderi în sensul celor definite în Legea nr.

179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;

manager energetic raional/local – specialist desemnat de autoritatea administrației publice locale de nivelul întâi sau al doilea în vederea realizării sarcinilor și atribuțiilor stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi;

măsură de eficiență energetică – mijloc utilizat sau acțiune întreprinsă pentru îmbunătățirea eficienței energetice și obținerea economiilor de energie, inclusiv investițiile realizate în acest sens;

măsură de politică în domeniul eficienței energetice – instrument de reglementare, financiar, fiscal, voluntar sau de furnizare a informațiilor, aplicat, după caz, de Guvern, de autoritățile administrației publice centrale de specialitate, de alte autorități publice, instituții și organizații, inclusiv internaționale, pentru a încuraja, prin crearea de cadru juridic necesar, prin impunerea de obligații sau prin acordarea de stimulente, participanții de pe piața serviciilor energetice să furnizeze și să achiziționeze servicii energetice, precum și să întreprindă alte măsuri de eficiență energetică;

organ public – autoritate contractantă astfel cum este definită în Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice;

parte obligată – operator al sistemului de distribuție care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică sau cu Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, precum și importator de produse petroliere care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere, pentru care se aplică schema de obligații în domeniul eficienței energetice, astfel cum este descrisă la art. 8;

[\[Art.3 noțiunea în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25\]](#)

parte participantă – întreprindere sau organ public care s-a angajat să atingă anumite obiective în cadrul unui acord voluntar ori căruia i se aplică o măsură de politică în domeniul eficienței energetice;

prestator de servicii energetice – persoană fizică sau juridică, înregistrată în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care prestează servicii energetice sau implementează măsuri de eficiență energetică la instalațiile sau clădirile consumatorului final;

produs de garantare – schemă de garantare care include totalitatea condițiilor specifice de acordare a garanțiilor financiare, aprobate de către CNED și elaborate în conformitate cu politicile Guvernului, în baza cărora creditorii acordă credite garantate;

[\[Art.3 noțiunea introdusă prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25\]](#)

raport al suprafețelor – raport dintre suprafața totală a clădirii și suprafața terenului pe care este amplasată clădirea într-un anumit teritoriu;

rată de renovare – raport dintre suprafața clădirilor din domeniul public al statului în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate, care urmează a fi supusă reabilitării termice pe parcursul unui an calendaristic, în condițiile prezentei legi, și suprafața totală a acestor clădiri;

reabilitare substanțială – reabilitare ale cărei costuri depășesc 50% din costurile de investiții pentru o nouă unitate comparabilă;

rețea inteligentă – rețea electrică care poate integra eficient utilizarea rețelelor de comunicații și a tehnologiilor informaționale pentru asigurarea bidirecțională a fluxurilor de putere și de informații privind producerea și consumul energiei electrice și care permite în mod automat de a îmbunătăți eficiența, beneficiile economice, precum și fiabilitatea producerii și a livrării energiei electrice;

sărăcie energetică – situație caracterizată prin lipsa accesului consumatorului casnic la sursele moderne de energie și tehnologii și/sau prin puterea de cumpărare redusă a consumatorilor casnici în raport cu resursele energetice, în special combustibili pentru prepararea hranei, energie electrică și/sau energie termică, și/sau prin lipsa confortului termic în locuință;

serviciu energetic – beneficiu fizic, serviciu public sau bun obținut dintr-o combinație de energie cu o tehnologie sau cu o acțiune eficientă din punct de vedere energetic, care poate include activitățile de exploatare, de întreținere și de control necesare pentru prestarea serviciului respectiv, furnizat în baza unui contract, și care duce la o îmbunătățire a eficienței energetice sau la economii de energie primară în condiții verificabile și măsurabile sau estimabile;

sistem de management energetic – set de elemente legate între ele sau care interacționează și aparțin unui plan ce stabilește obiectivul de eficiență energetică și strategia de atingere a acestui obiectiv;

sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire – sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire care utilizează cel puțin 50% energie din surse regenerabile sau 50% căldură reziduală, sau 75% energie termică produsă prin cogenerare, sau 50% dintr-o combinație de energie și căldură de tipul celor menționate;

suprafață totală utilă – suprafață a unei clădiri sau a unei părți de clădire unde se utilizează energie pentru a regla climatul interior;

sursă centrală – sursă de alimentare cu/de producere a energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire sau sursă de producere a apei calde menajere, alta decât sistemele individuale (de apartament) de producere a energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau decât sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire astfel cum acesta este definit în Legea nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

trigenerare – producere combinată a energiei termice, a energiei electrice și încă a unui tip de energie.

Articolul 4. Principiile de bază ale domeniului

eficienței energetice

Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice sînt:

a) promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea, de distribuție, transport și utilizare a energiei și a combustibilului, prin adoptarea standardelor internaționale în domeniul eficienței energetice pentru instalații, clădiri, aparate și echipamente și prin monitorizarea aplicării acestor standarde;

b) promovarea inițiativei private și încurajarea apariției prestatorilor noi de servicii energetice;

c) susținerea cooperării dintre participanții la piața serviciilor energetice în vederea atingerii obiectivelor politicii de stat în domeniul eficienței energetice;

d) asigurarea transparenței în activitatea autorităților și instituțiilor publice abilitate cu atribuții în domeniul eficienței energetice în conformitate cu prevederile din capitolul III;

e) instruirea factorilor de decizie în legătură cu îndeplinirea măsurilor de eficiență energetică;

f) crearea premiselor necesare pentru dezvoltarea capacităților tehnice în legătură cu prestarea serviciilor energetice, inclusiv în legătură cu auditul energetic și managementul energetic, prin organizarea de cursuri de formare profesională și prin punerea în aplicare a schemelor de calificare și înregistrare;

g) informarea publicului cu privire la politica de stat în domeniul eficienței energetice;

h) sensibilizarea și antrenarea societății civile în procesele de adoptare a deciziilor și de implementare a măsurilor de eficiență energetică;

i) cooperarea cu alte țări, inclusiv în cadrul organizațiilor internaționale, în scopul promovării tehnologiilor performante, implementării realizărilor științei și a experienței înaintate în domeniul utilizării eficiente a energiei.

Capitolul II

OBIECTIVE NAȚIONALE ȘI MĂSURI DE POLITICĂ

ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE

Articolul 5. Politica de stat în domeniul eficienței

energetice și obiectivele acesteia

(1) Creșterea eficienței energetice este un obiectiv strategic al politicii energetice a

statului datorită contribuției majore pe care o are la îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie și a competitivității, la dezvoltarea durabilă, la economisirea resurselor energetice primare și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

(2) Obiectivele naționale de eficiență energetică sînt exprimate în valori absolute, reprezintă un plafon al consumului de energie primară și finală pentru întreaga economie națională și se stabilesc pentru un anumit orizont de timp.

(3) Politica de stat în domeniul eficienței energetice este parte integrantă a politicii energetice a statului și urmărește atingerea următoarelor obiective:

- a) eliminarea barierelor în calea promovării eficienței energetice;
- b) introducerea și promovarea tehnologiilor cu eficiență energetică ridicată, a sistemelor moderne de măsurare și control;
- c) aplicarea principiilor moderne de management energetic;
- d) promovarea utilizării, la consumatorii finali, a utilajelor și echipamentelor eficiente din punct de vedere energetic, precum și a surselor regenerabile de energie;
- e) promovarea mecanismelor de eficiență energetică și a instrumentelor financiare pentru realizarea economiilor de energie, acordarea de stimulente financiare și fiscale în condițiile legislației;
- f) mobilizarea investițiilor în renovarea clădirilor;
- g) cooperarea dintre consumatorii finali, producători, furnizori, operatorii sistemului de distribuție, autoritățile și instituțiile publice;
- h) dezvoltarea pieței serviciilor energetice;
- i) educarea și conștientizarea consumatorilor finali asupra importanței și beneficiilor aplicării măsurilor de eficiență energetică;
- j) promovarea cercetării fundamentale și aplicative în domeniul utilizării eficiente a energiei;
- k) promovarea tehnologiilor inovative în domeniul eficienței energetice.

(4) Măsurile de politică în domeniul eficienței energetice, inclusiv schema de obligații în domeniul eficienței energetice, sînt prevăzute în Planul național integrat privind energia și clima.

(5) Politica de stat în domeniul eficienței energetice și în cel al energiei regenerabile, stabilită în conformitate cu Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, este implementată de către CNED.

[Art.5 al.(5) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

Articolul 6. Planul național integrat privind energia

și clima

(1) Planul național integrat privind energia și clima se elaborează de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în conformitate cu cerințele stabilite de Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și de regulamentul aprobat de Guvern privind mecanismul de guvernare energetică și a acțiunilor climatice și se aprobă de către Guvern.

(2) *-abrogat.*

(3) *-abrogat.*

(4) CNED, în cooperare cu instituția desemnată de organul central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu, elaborează un raport cu privire la implementarea Planului național integrat privind energia și clima în anul precedent de gestiune, pe care îl prezintă organului ierarhic superior și Guvernului pentru informare și îl publică pe pagina sa web oficială. Raportul elaborat în conformitate cu prezentul alineat nu substituie raportul național integrat privind energia și clima, care se elaborează în conformitate cu prevederile Legii nr.174/2017 cu privire la energetică în contextul implementării mecanismului de guvernare energetică și a acțiunilor climatice.

(5) În vederea comparării economiilor de energie și a conversiei într-o unitate comparabilă se aplică factorii de conversie prevăzuți în anexa nr. 1, cu excepția cazului în care se justifică folosirea altor factori de conversie.

Articolul 7. Strategia sectorială pentru renovarea

fondului imobiliar național pe termen

lung

(1) Pentru mobilizarea investițiilor în renovarea fondului imobiliar național, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează, cu asistența CNED și în conformitate cu prevederile Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, strategia sectorială pe termen lung, aprobată de Guvern.

(2) *- abrogat.*

(3) După aprobarea de către Guvern, Strategia sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung se publică pe pagina web oficială a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și pe cea a CNED și se prezintă pentru informare Secretariatului Comunității Energetice de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

Articolul 7¹. Obligații privind economiile de energie

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei determină, cu asistența CNED, cantitatea totală cumulată a economiilor de energie ce

trebuie realizate într-o anumită perioadă de timp în cadrul obligațiilor privind economiile de energie. Valoarea economiilor și măsurile ce urmează a fi întreprinse în vederea realizării acestora, inclusiv sursele și mecanismele de finanțare, sunt descrise în Planul național integrat privind energia și clima.

(2) Calculul cantității totale cumulate de energie ce urmează a fi economisită se realizează ținând seama de obligația realizării în fiecare an a noi economii de energie, determinate în raport cu valoarea medie a consumului final de energie înregistrat într-o perioadă prestabilită de timp.

(3) La determinarea cantității totale cumulate a economiilor de energie conform alin. (1) și (2) se ia în calcul:

a) cantitatea economiilor de energie realizate în sectoarele de producere, de transport și de distribuție a energiei, inclusiv în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, obținute ca urmare a:

- dezvoltării infrastructurii eficiente de alimentare cu energie termică și/sau de răcire și/sau a dezvoltării cogenerării de înaltă eficiență, a încălzirii și/sau răcirii cu căldură reziduală și surse regenerabile de energie, în condițiile stabilite de Legea nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

- reabilitării substanțiale a unei centrale termice existente cu o putere termică totală mai mare de 20 MW și ca urmare a conversiei acesteia într-o instalație de cogenerare de înaltă eficiență;

- implementării măsurilor stabilite la art. 24 alin. (3) și alin. (5) lit. b), art. 26 și 27;

b) cantitatea economiilor de energie rezultate din acțiunile individuale noi, puse în aplicare începând cu 31 decembrie 2020 și până la 31 decembrie 2023, care continuă să aibă impact în anul 2024 și ulterior și care pot fi măsurate și verificate.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei informează Secretariatul Comunității Energetice cu privire la măsurile de politică în domeniul eficienței energetice planificate pentru perioada 1 ianuarie 2024-31 decembrie 2030, care corespund condițiilor menționate la alin. (3).

(5) În urma determinării cantității totale cumulate a economiilor de energie conform alin. (1), Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, stabilește modul în care obținerea cantității totale cumulate a economiilor de energie va fi asigurată - prin intermediul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, al măsurilor de politică în domeniul eficienței energetice sau prin combinarea acestora. Guvernul decide cu privire la modalitatea de îndeplinire a obligațiilor privind economiile de energie și la măsurile ce trebuie întreprinse în acest sens, pe care le descrie în Planul național integrat privind energia și clima și în Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, elaborat în conformitate cu art. 8 alin. (7).

(6) La elaborarea politicilor și măsurilor necesare pentru îndeplinirea obligațiilor

privind economiile de energie, Guvernul ține cont de necesitatea atenuării sărăciei energetice în conformitate cu practicile disponibile, asigurând că cel puțin o parte din măsurile de eficiență energetică finanțate din mijloacele financiare mobilizate în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, în cadrul măsurilor de politică în domeniul eficienței energetice și/sau finanțate prin intermediul instituțiilor ce sprijină financiar implementarea măsurilor de eficiență energetică în sectorul rezidențial se realizează în gospodăriile vulnerabile, inclusiv în cele aflate în situație de sărăcie energetică, și, după caz, în cele atribuite la locuințe sociale.

Articolul 8. Schema de obligații în domeniul

eficienței energetice

(1) Operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale și importatorii de produse petroliere se desemnează prin prezenta lege ca părți obligate.

[Art.8 al.(1) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(2) În condițiile în care Guvernul decide utilizarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, conform art. 7¹ alin. (5), părțile obligate contribuie financiar la realizarea anuală de noi economii de energie la consumatorul final în raport cu volumul total anual al vânzărilor de energie către consumatorii finali, calculat ca medie pentru perioada de 3 ani anterioară datei de 1 ianuarie 2022. Cantitatea totală cumulată a economiilor de energie ce vor fi realizate pe durata implementării schemei de obligații în domeniul eficienței energetice (în continuare - *schemă de obligații*) se determină de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu asistența CNED.

(3) - *abrogat.*

(4) - *abrogat.*

(5) - *abrogat.*

(6) Pentru realizarea economiilor de energie atribuite în cadrul schemei de obligații, părțile obligate transferă pe conturile trezoreriale deținute de autoritățile și/sau instituțiile stabilite la alin. (11) contribuții anuale echivalente cu totalul cheltuielilor necesare pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică în vederea îndeplinirii obligațiilor aferente. Contribuțiile anuale se stabilesc și se aprobă de Guvern și pot fi calculate în următoarele moduri:

a) prin stabilirea unei sume anuale ce urmează a fi transferată de fiecare parte obligată. În acest caz, contribuțiile anuale se transferă trimestrial, în tranșe egale, până în ziua a 45-a de la încheierea trimestrului de gestiune. Prima tranșă se transferă până la data de 15 mai a fiecărui an;

b) prin stabilirea unei plăți fixe, pe unitate de energie sau de volum distribuit sau

importat. În acest caz, contribuțiile se transferă trimestrial, în funcție de cantitățile de resurse energetice distribuite sau importate, până în ziua a 45-a de la încheierea trimestrului de gestiune. Prima tranșă se transferă până la data de 15 mai a fiecărui an.

[Art.8 al.(6), lit.b) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(6¹) Devierile financiare negative sau pozitive dintre sumele planificate de către Guvern, aferente cantităților de resurse energetice care urmează a fi distribuite sau importate de părțile obligate, și cele efectiv realizate sau transferate, precum și diferențele pozitive sau negative dintre costurile specifice estimate, aferente măsurilor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie care urmează a fi implementate, și cele efectiv înregistrate sunt luate în considerare la elaborarea și actualizarea de către Guvern a Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice.

[Art.8 al.(6¹) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(7) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este obligat să elaboreze, cu asistența CNED, Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, în care să indice, pentru următorii 3 ani, cantitatea totală a economiilor de energie ce trebuie realizate, prin implementarea proiectelor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie. La elaborarea Programului se va ține cont de următoarele:

[Art.8 al.(7) partea introductivă modificată prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

a) obiectivul stabilit în conformitate cu alin. (2);

b) cantitatea economiilor de energie la a căror realizare trebuie să contribuie părțile obligate;

[Art.8 al.(7), lit.b) modificată prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

c) măsurile de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie și cheltuielile necesare pentru îndeplinirea acestor măsuri;

d) mărimea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de către părțile obligate în conformitate cu alin. (6), asigurându-se faptul că nicio unitate de energie nu este considerată dublu;

[Art.8 al.(7), lit.d) modificată prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

e) instituțiile și programele de finanțare prin intermediul cărora se va asigura

valorificarea resurselor financiare colectate, inclusiv de calendarul aproximativ al transferurilor către acestea de către fiecare parte obligată.

(7¹) Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice se aprobă de Guvern, iar organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei analizează anual necesitatea modificării acestuia și raportează despre acest fapt Guvernului până la 31 martie.

(7²) Monitorizarea corectitudinii privind achitarea contribuțiilor de către fiecare parte obligată în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice este efectuată de către CNED în baza unui regulament elaborat și aprobat de către acesta.

[Art.8 al.(7²) introdus prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(7³) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică furnizează la adresa CNED lista părților obligate, volumele de energie distribuite sau importate de fiecare parte obligată, precum și alte informații solicitate de acesta în vederea monitorizării corectitudinii privind achitarea contribuțiilor de către fiecare parte obligată în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice.

[Art.8 al.(7³) introdus prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(8) La efectuarea calculelor în conformitate cu art. 7¹ alin. (1)–(3), economiile de energie ce trebuie realizate se exprimă în termeni de consum de energie primară sau finală, aplicând factorii de conversie indicați în anexa nr. 1 și principiile stabilite în anexa nr. 2. La determinarea măsurilor de eficiență energetică ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie va fi acordată prioritate măsurilor de eficiență energetică cu impact social, măsurilor îndreptate spre reducerea sărăciei energetice sau îmbunătățirea condițiilor de trai ale consumatorilor vulnerabili.

(9) Mărimea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de către fiecare parte obligată conform alin. (6) se stabilește în conformitate cu metodologia pentru determinarea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de părțile obligate, aprobată de Guvern, pe bază de criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, reieșind din cheltuielile totale necesare pentru realizare, în perioada respectivă, a măsurilor de eficiență energetică și din ponderea economiilor de energie cu care trebuie să contribuie fiecare parte obligată. Contribuțiile respective se includ în calculul tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale, al tarifului pentru furnizarea energiei termice și în prețul de comercializare a produselor petroliere.

(9¹) Lista părților obligate se stabilește de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, cu actualizarea trimestrială și publicarea acesteia pe site-ul său web oficial.

[Art.8 al.(9¹) introdus prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(10) Mijloacele financiare colectate în cadrul schemei de obligații, aprobate de Guvern în conformitate cu alin. (6) și (7), se includ în legea bugetului de stat pentru anul respectiv.

(11) Mijloacele financiare transferate în cadrul schemei de obligații sunt administrate prin sistemul trezorerial de către CNED. Soldurile de mijloace financiare formate la sfârșitul anului bugetar din contul schemei de obligații sunt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor.

[Art.8 al.(11) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(12) Valorificarea mijloacelor financiare colectate în cadrul schemei de obligații conform alin. (11) se realizează de către CNED în conformitate cu condițiile stabilite în programele de finanțare aprobate de Guvern. În cadrul programelor și proiectelor cofinanțate de către partenerii de dezvoltare se aplică procedurile și mecanismele de implementare convenite cu aceștia.

[Art.8 al.(12) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(12¹) În cazul în care în cadrul programelor de finanțare aprobate de Guvern sau în cadrul acordurilor de finanțare semnate cu partenerii de dezvoltare este stabilit că organizarea procedurilor de achiziție publică pentru selectarea agenților economici care să implementeze măsurile de eficiență energetică și/sau de valorificare a surselor regenerabile de energie este efectuată de către CNED, transmiterea bunurilor procurate de către acesta în proprietatea beneficiarului de proiect se efectuează cu titlu gratuit, în modul stabilit de Guvern.

[Art.8 al.(12¹) introdus LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(13) CNED are dreptul să aplice contractele de performanță energetică pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie la beneficiarii Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice. După organizarea de către CNED a procedurilor de achiziții publice pentru selectarea prestatorului de servicii energetice, contractele de performanță energetică vor fi încheiate de către CNED, beneficiarii programului respectiv și prestatorul de servicii energetice.

(14) Măsurarea și verificarea economiilor de energie rezultate ca urmare a măsurilor de eficiență energetică realizate de părțile contractate, precum și a măsurilor de eficiență energetică realizate în cadrul contractelor de performanță energetică încheiate de beneficiarii Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice în conformitate cu alin. (13), sînt efectuate anual de către CNED. Validarea economiilor de energie este asigurată anual de către o parte terță prin implicarea auditorilor energetici sau a companiilor specializate.

(15) În baza propunerii organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Guvernul decide cu privire la aplicarea schemei de obligații, a altor

măsuri de politică în domeniul eficienței energetice sau aplicarea combinată a acestora în vederea realizării economiilor de energie în conformitate cu prezentul articol, cu condiția notificării prealabile a Secretariatului Comunității Energetice.

(16) Anual, pînă la 31 mai, CNED întocmește și prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei un raport cu privire la aplicarea schemei de obligații pentru anul calendaristic precedent.

(17) Raportul menționat la alin. (16) trebuie să conțină lista părților obligate și trebuie să reflecte informații cu privire la cantitatea totală a economiilor de energie realizate pe parcursul anului precedent, cantitatea economiilor de energie la a căror realizare a contribuit fiecare parte obligată, măsurile de eficiență energetică întreprinse pe parcursul anului precedent, mărimea contribuțiilor aprobată de Guvern și mărimea contribuțiilor transferate de părțile obligate pe parcursul anului precedent, măsurile de eficiență energetică și totalul cheltuielilor efectuate pentru realizarea economiilor de energie în anul precedent, beneficiarii proiectelor în domeniul eficienței energetice, soldurile în conturi, lucrările aflate la etapa de implementare, numărul contractelor încheiate pe parcursul anului precedent ca urmare a desfășurării procedurilor de achiziții publice, economiile de energie verificate și validate, precum și alte informații relevante.

(18) Raportul se publică pe pagina web oficială a CNED și pe cea a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

Capitolul III

COMPETENȚE ADMINISTRATIVE

Articolul 9. Atribuțiile Guvernului

(1) În domeniul eficienței energetice, Guvernul exercită următoarele atribuții:

- a) stabilește direcțiile prioritare ale politicii de stat în domeniul eficienței energetice;
- b) aprobă Planul național integrat privind energia și clima;

c) decide, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu privire la aplicarea schemei de obligații, a altor măsuri de politică în domeniul eficienței energetice sau aplicarea combinată a acestora;

d) aprobă mecanisme de promovare a eficienței energetice, precum și instrumente financiare pentru realizarea economiilor de energie;

e) aprobă lista părților obligate, cantitatea economiilor de energie la a căror realizare trebuie să contribuie fiecare parte obligată, măsurile de eficiență energetică ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie, precum și mărimea contribuțiilor necesare de a fi achitate de către fiecare parte obligată în conformitate cu art. 8;

f) aprobă Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic;

g) aprobă Regulamentul cu privire la efectuarea auditului energetic de către

întreprinderile mari;

h) aprobă Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea CNED.

(2) Pentru a asigura premisele necesare dezvoltării capacităților tehnice în legătură cu prestarea serviciilor energetice, inclusiv în legătură cu auditul energetic, managementul energetic, Guvernul decide cu privire la punerea în aplicare a sistemelor de calificare și înregistrare corespunzătoare.

(3) Guvernul exercită și alte atribuții stabilite în prezenta lege, în Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, în Legea nr.306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, precum și în Legea nr.151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

Articolul 10. Atribuțiile organului central de specialitate

al administrației publice în domeniul energiei

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este Ministerul Energiei.

(2) În conformitate cu prezenta lege, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei are următoarele atribuții:

a) elaborează și promovează politica și strategiile statului în domeniul eficienței energetice și monitorizează implementarea acestora cu suportul CNED;

b) elaborează și promovează Planul național integrat privind energia și clima și monitorizează implementarea acestuia prin intermediul CNED;

[Art.10 al.(2), lit.b) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

c) elaborează și promovează proiecte de acte normative și proiecte ale documentelor de politici în domeniul eficienței energetice, de asemenea elaborează documente normativ-tehnice, inclusiv standarde în domeniul eficienței energetice, monitorizând aplicarea acestora;

d) elaborează și prezintă spre aprobare Guvernului cerințe minime de performanță energetică pentru utilajele și echipamentele produse sau importate în Republica Moldova;

e) elaborează programe naționale de finanțare a eficienței energetice, cu identificarea surselor de acoperire a acestora;

e¹) în calitate de posesor al Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, asigură condițiile juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional respectiv;

f) monitorizează modul de îndeplinire de către CNED a atribuțiilor în domeniul

eficienței energetice ce îi revin, inclusiv a atribuțiilor stabilite la art. 8 și 14;

g) promovează relațiile internaționale în domeniul eficienței energetice și cooperează cu organizațiile internaționale din domeniu.

(3) În vederea promovării și facilitării utilizării eficiente a energiei de către consumatorii mici de energie, inclusiv de către consumatorii casnici, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează și înaintează Guvernului spre aprobare măsuri care includ, după caz:

a) instrumente și politici de promovare a schimbării comportamentale, precum:

- stimulentele financiare;
- accesul la programe de finanțare, împrumuturi nerambursabile sau subvenții;
- furnizarea de informații și măsurile de asigurare a accesului la informații;
- proiectele-pilot în domeniul eficienței energetice;
- studiile, analizele și cercetările în domeniul eficienței energetice;
- activitățile la locul de muncă;

b) căi și metode de implicare a consumatorilor finali și a organizațiilor care reprezintă interesele consumatorilor finali la posibila instalare a echipamentelor de măsurare inteligente prin informarea acestora cu privire la:

- schimbările eficiente din punct de vedere energetic și ușor de realizat, care pot surveni în legătură cu utilizarea energiei;

- măsurile de eficiență energetică;

c) instrumente de finanțare a proiectelor în domeniul eficienței energetice:

- grantul;
- ajutorul financiar pentru eficientizarea consumului de resurse energetice;
- garanțiile financiare;
- compensațiile financiare.

[Art.10 al.(3), lit.c) introdusă LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(4) Organul central de specialitate al administrației publice centrale în domeniul energiei exercită atribuțiile stabilite în prezenta lege, în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, în Legea nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, precum și în Legea nr.151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

(5) În conformitate cu art. 27 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, unele atribuții ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pot fi delegate CNED.

Articolul 11. Centrul Național pentru Energie Durabilă

[Art.11 denumirea în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(1) CNED coordonează și organizează activitățile orientate spre asigurarea implementării politicii de stat în domeniile sale de competență, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare în vederea finanțării și promovării proiectelor și programelor în domeniile respective într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului, al schimbărilor climatice și care să contribuie la creșterea gradului de securitate energetică a țării.

(2) CNED este o instituție cu statut de persoană juridică, care dispune de conturi trezoreriale și bancare, de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și denumire în limba română. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei exercită, în numele Guvernului, funcția de fondator al CNED.

(3) Bugetul CNED se formează din: surse alocate din bugetul de stat pentru asigurarea suportului la implementarea politicilor în domeniile sale de competență; din mijloace financiare alocate acestuia pentru exercitarea unor atribuții suplimentare delegate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, inclusiv pentru gestionarea, monitorizarea și controlul programelor și proiectelor de implementare a măsurilor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor regenerabile de energie, care nu vor depăși 10% din bugetul programelor și proiectelor în cauză; din donații, granturi, veniturile financiare obținute ca urmare a administrării mijloacelor financiare atrase din surse externe, conform acordurilor; din alte surse neinterzise de lege, prevăzute în statutul instituției publice. La etapa elaborării strategiei sectoriale de cheltuieli și a cadrului bugetar pe termen mediu, CNED elaborează și prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, spre aprobare și luare în considerare, un deviz de cheltuieli pentru realizarea în anul următor de gestiune a activităților ce includ asigurarea suportului la implementarea politicilor în domeniile sale de competență, precum și pentru activitățile și atribuțiile delegate acestuia.

[Art.11 al.(3) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(4) Bugetul CNED se aprobă în corespundere cu regulile stabilite în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(5) Resursele financiare atrase din surse externe sînt administrate de către CNED în conformitate cu art. 44 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(5¹) Organele de conducere ale CNED sunt reprezentate de directorul instituției publice, în calitate de organ executiv, și de un consiliu, în calitate de organ colegial superior

de conducere. Consiliul CNED îndeplinește rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional de conducere, fiind responsabil de activitatea instituției în ansamblu, de soliditatea financiară a acesteia, de deciziile cu privire la finanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și al valorificării surselor regenerabile de energie, de asemenea îndeplinește alte funcții și atribuții stabilite în statutul CNED, aprobat de Guvern. Consiliul este format din 7 membri, dintre care cel puțin doi sunt reprezentanți ai societății civile și/sau reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare.

[Art.11 al.(5¹) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(6) - *abrogat.*

(7) Anual, pînă la 31 mai, CNED elaborează și prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei un raport privind activitatea desfășurată în anul precedent. Raportul respectiv se publică pe pagina web oficială a CNED.

(8) - *abrogat.*

(9) - *abrogat.*

Articolul 12. Atribuțiile CNED

(1) În conformitate cu prezenta lege, CNED exercită următoarele atribuții:

a) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei la elaborarea și monitorizarea implementării politicii de stat în domeniul eficienței energetice;

b) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei la elaborarea proiectelor de acte normative și la monitorizarea implementării acestora, precum și la elaborarea documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienței energetice;

c) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei la elaborarea și monitorizarea implementării cerințelor minime de performanță energetică pentru utilajele și echipamentele produse sau importate în Republica Moldova;

d) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei la elaborarea și monitorizarea aplicării Planului național integrat privind energia și clima, inclusiv prin colectarea în acest sens de informații necesare de la autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de la participanții la piețele energetice;

[Art.12 al.(1), lit.d) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

d¹) implementează mecanismul de subvenționare pentru eficientizarea consumului de resurse energetice, în sensul art.5 alin.(1) lit. b) din Legea nr.241/2022 privind Fondul de

reducere a vulnerabilității energetice, în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern. La implementarea mecanismului de subvenționare în cooperare cu partenerii de dezvoltare, cu finanțare și/sau cofinanțare din surse bugetare și/sau extrabugetare, CNED este în drept să adopte mecanisme flexibile de implementare, în conformitate cu acordurile și/sau memorandumurile semnate cu aceștia, care ar putea include perceperea de contribuții de la beneficiarii programelor de subvenționare a măsurilor de eficientizare a consumului de resurse energetice, colectate într-un cont bancar dedicat programelor de subvenționare și utilizate de CNED în același scop. Mărimea și modul de percepere a contribuțiilor se stabilesc de Guvern;

d²) atrage și gestionează resurse financiare în vederea finanțării și promovării proiectelor și programelor în domeniul eficienței energetice și al valorificării surselor regenerabile de energie, cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și ale Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. În vederea susținerii inițiativelor și eforturilor autorităților administrației publice locale, instituțiilor și autorităților publice în atragerea resurselor financiare din partea donatorilor și partenerilor de dezvoltare pentru implementarea proiectelor în domeniul eficienței energetice, CNED elaborează și, după caz, implementează programe cu mobilizare rapidă și facilă a contribuțiilor financiare solicitate, în limitele bugetului disponibil;

e) - *abrogată;*

f) - *abrogată;*

g) - *abrogată;*

e) - *abrogată;*

i) acordă asistență autorităților administrației publice locale cu statut de municipiu la elaborarea planurilor locale integrate privind energia și clima;

[Art.12 al.(1), lit.i) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

j) - *abrogată;*

k) - *abrogată;*

l) evaluează potențialul de sporire a eficienței energetice în ansamblu pe economie, în baza unei analize comparative cu statele Uniunii Europene, la fiecare 3 ani;

m) efectuează evaluarea calitativă cu privire la evoluțiile actuale și viitoare ale pieței serviciilor energetice;

n) instituie și ține Registrul electronic al auditorilor energetici și Registrul electronic al auditului energetic în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 71/2007 cu privire la registre și Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic;

o) identifică și stabilește lista întreprinderilor mari care urmează să îndeplinească obligația stabilită la art. 19 alin. (1) și le notifică despre acest fapt;

- p) creează și gestionează, inclusiv în scop de monitorizare, un sistem informațional în domeniul eficienței energetice;
- q) în calitate de deținător al Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, asigură crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional respectiv;
- q¹) prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei rapoarte și informații privind implementarea politicilor naționale sectoriale în anul precedent de gestiune, în baza informațiilor colectate și procesate prin intermediul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, în cadrul raportărilor cu privire la implementarea Planului național integrat privind energia și clima;
- r) implementează mecanismul de asigurare și verificare a calității auditurilor energetice efectuate, care prevede în acest scop o selecție anuală aleatorie a cel puțin unei cote semnificative, din punct de vedere statistic, din toate auditurile energetice efectuate, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la auditorii energetici și auditul energetic;
- s) aprobă programele de formare profesională în domeniul eficienței energetice, inclusiv pentru cursurile de instruire a auditorilor energetici, elaborate de instituțiile de învățământ acreditate, și organizează, în caz de necesitate, cursuri de instruire, de calificare a auditorilor energetici, inclusiv în contextul programelor de colaborare cu organizațiile și/sau instituțiile internaționale;
- t) acordă asistență consultativă și informațională prestatorilor de servicii energetice, consumatorilor finali, potențialilor investitori, precum și altor persoane fizice și juridice care își desfășoară activitatea în domeniul eficienței energetice;
- u) promovează și diseminează informația cu privire la eficiența energetică, inclusiv prin intermediul programelor de informare;
- v) organizează seminare, conferințe, concursuri naționale și expoziții pentru promovarea eficienței energetice;
- w) cooperează cu instituțiile și cu organizațiile internaționale în vederea promovării eficienței energetice, în limitele competenței stabilite de Guvern;
- x) repartizează donații de bunuri, echipamente și instalații destinate eficientizării consumului de energie și/sau valorificării surselor regenerabile de energie, în baza condițiilor aprobate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;
- y) acordă granturi și ajutoare financiare pentru eficientizarea consumului de resurse energetice în calitate de stimulente financiare pentru finanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și/sau valorificării surselor regenerabile de energie;

[Art.12 al.(1), lit.y) introdusă prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

z) emite garanții financiare și compensații financiare în conformitate cu prevederile art. 23³.

[Art.12 al.(1), lit.z) introdusă prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(2) CNED îndeplinește și alte atribuții stabilite în prezenta lege, în Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, în Legea nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, în Legea nr.151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic și în regulamentul acestuia.

[Art.12 al.(2) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(3) În vederea exercitării atribuțiilor sale, CNED colaborează, în special prin furnizarea reciprocă și continuă de informații, cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu organismul național unic de acreditare, cu organismele de evaluare a conformității, cu alte autorități ale administrației publice centrale de specialitate, cu alte autorități publice și cu autoritățile administrației publice locale.

(4) CNED colaborează cu autoritățile administrației publice locale în domeniile sale de competență prin intermediul managerilor energetici raionali și, după caz, cei locali, desemnați de către acestea, precum și contribuie la organizarea instruirii lor profesionale continue.

(5) - *abrogat.*

(6) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, autoritățile administrative, instituțiile publice, autoritățile administrației publice locale, precum și întreprinderile energetice sunt obligate să furnizeze CNED informațiile necesare pentru elaborarea și monitorizarea programelor de finanțare, a Planului național integrat privind energia și clima, pentru crearea, ținerea și actualizarea Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, precum și alte informații solicitate de acesta în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor stabilite în prezenta lege.

[Art.12 al.(6) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

Articolul 13. Atribuțiile autorităților administrației

publice locale

(1) Autoritățile administrației publice locale contribuie la atingerea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice și promovează eficiența energetică pe plan local, exercitând următoarele atribuții:

a) elaborează și aprobă, în conformitate cu modelul aprobat de CNED, planuri locale integrate privind energia și clima, care vizează autoritățile administrației publice locale cu

statut de municipiu, ca documente separate sau ca parte integrantă a planurilor de dezvoltare generale, asigură executarea și monitorizează implementarea acestora;

[Art.13 al.(1), lit.a) modificată prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

b) inițiază și finanțează proiecte în domeniul eficienței energetice și contribuie la cofinanțarea acestora, în limita bugetelor locale;

c) organizează proceduri de achiziții publice privind serviciile energetice și încheie contracte în acest sens;

d) contribuie, la nivel local, la implementarea politicii de stat în domeniul eficienței energetice;

e) participă, la nivel local, la diseminarea informației privind eficiența energetică, inclusiv mecanismele și instrumentele de finanțare în domeniul eficienței energetice, cadrul normativ adoptat în scopul îndeplinirii obiectivelor naționale;

f) contribuie, la nivel local, la organizarea de seminare, conferințe și expoziții pentru promovarea eficienței energetice.

(2) Politicile în domeniul eficienței energetice la nivelul autorităților administrației publice locale cu statut de municipiu, precum și acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru implementarea acestora se reflectă în planurile locale integrate privind energia și clima, elaborate pentru perioada pentru care este elaborat Planul național integrat privind energia și clima. Planul local integrat privind energia și clima se elaborează în calitate de document de planificare la nivelul autorităților administrației publice locale cu statut de municipiu și contribuie la realizarea și atingerea obiectivelor Planului național integrat privind energia și clima.

[Art.13 al.(2) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(3) Autoritățile administrației publice locale cu statut de municipiu au obligația să asigure actualizarea planurilor locale integrate privind energia și clima la fiecare 2 ani. Până la aprobare, planurile locale integrate privind energia și clima se consultă cu CNED.

[Art.13 al.(3) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(3¹) Existența unui plan local integrat privind energia și clima, elaborat de către autoritățile administrației publice locale cu statut de municipiu în conformitate cu prevederile alin. (2), este o condiție de eligibilitate pentru obținerea de către autoritățile administrației publice locale cu statut de municipiu, inclusiv de către autoritățile administrației publice locale din componența acestora, a finanțării sau cofinanțării proiectelor de eficiență energetică din mijloace bugetare și/sau din mijloace din partea partenerilor de dezvoltare, mobilizate de Guvern.

[Art.13 al.(3¹) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(3²) Raportarea tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în anul precedent de gestiune în cadrul unității administrativ-teritoriale, cu finanțare bugetară sau cu suportul partenerilor de dezvoltare, de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și de către cele de nivel special, în conformitate cu obligația prevăzută la art. 13¹ alin. (3) lit. a), este o condiție de eligibilitate pentru obținerea de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și de cele de nivel special, inclusiv de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi din cadrul unității administrativ-teritoriale respective, a finanțării sau cofinanțării proiectelor de eficiență energetică din mijloace bugetare și/sau din mijloace din partea partenerilor de dezvoltare mobilizate de Guvern.

(4) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi pot elabora planuri locale integrate privind energia și clima cu aprobarea acestora de către propriile consilii.

[Art.13 al.(4) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(5) Planurile locale integrate privind energia și clima pot fi parte a planurilor generale de dezvoltare a unităților administrativ-teritoriale, a celor de dezvoltare durabilă, cu condiția respectării elementelor de conținut solicitate de către CNED, precum și a perioadei de planificare, care corespunde cu cea pentru care este elaborat Planul național integrat privind energia și clima.

[Art.13 al.(5) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(6) În vederea exercitării atribuțiilor sale, autoritățile administrației publice locale colaborează, în special prin furnizarea reciprocă de informații, cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu CNED, cu alte autorități ale administrației publice centrale de specialitate și cu alte autorități publice.

(7) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea desemnează managerii energetici raionali și, implicit, încetează raporturile de serviciu sau de muncă cu aceștia, monitorizează activitatea managerilor raionali și le stabilesc atribuțiile, precum și solicită, la necesitate, asistența CNED la stabilirea acestora.

(8) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi pot desemna manageri energetici locali în vederea promovării eficienței energetice la nivel de comunitate și a realizării altor atribuții în corespundere cu măsurile de politică în domeniul eficienței energetice.

(9) Managerii energetici raionali/locali pot face parte din statele de personal ale autorităților administrației publice locale de toate nivelurile, angajați în baza contractelor individuale de muncă, ori pot fi angajați prin contracte de prestări servicii, având obligația de a participa la planificarea și monitorizarea îndeplinirii măsurilor de eficiență energetică la nivel local, inclusiv a celor prevăzute în planurile locale integrate privind energia și clima,

la coordonarea, avizarea și monitorizarea proiectelor de eficiență energetică finanțate și/sau cofinanțate de CNED, de instituțiile de finanțare naționale, precum și de partenerii de dezvoltare.

(10) Autoritățile administrației publice locale publică pe paginile lor web oficiale informații despre măsurile întreprinse în domeniile energiei și climei, cu periodicitatea de cel puțin un an.

(11) Autoritățile administrației publice locale exercită și alte atribuții stabilite în prezenta lege, în Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, în Legea nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, precum și în Legea nr. 151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

Articolul 13¹. Sistemul informațional național în domeniul eficienței energetice

(1) Sistemul informațional național în domeniul eficienței energetice reprezintă un sistem informațional integrat, care cuprinde următoarele subsisteme:

a) subsistemul informațional „Eficiența energetică a clădirilor”, care este creat și gestionat în conformitate cu prevederile Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor și care include subsistemele prevăzute la art. 8 alin. (4) din legea menționată;

b) subsistemul informațional „Monitorizare și verificare a economiilor de energie” (în continuare – *SIMVE*);

c) subsistemul informațional „Management energetic în clădiri” (în continuare – *SIME*);

d) subsistemul informațional „Audit energetic”;

e) subsistemul informațional „Registrul specialiștilor în domeniul eficienței energetice”;

f) subsistemul informațional „Management programe și proiecte”;

g) subsistemul informațional „Portalul public al CNED”;

h) subsistemul informațional „Analiză date și generare rapoarte”;

i) subsistemul informațional „Platforma GIS”.

[*\[Art.13¹ al.\(1\) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25\]*](#)

(2) *SIMVE* este principalul instrument de centralizare a datelor cu privire la economiile de energie primară și/sau finală, obținute de la părțile responsabile de raportare în urma implementării proiectelor de eficiență energetică în toate sectoarele economiei, la

scară națională, și de monitorizare a modului în care are loc implementarea planurilor naționale și locale integrate privind energia și clima, în partea ce ține de atingerea obiectivelor de eficiență energetică.

(3) Părțile responsabile de raportarea în SIMVE a măsurilor de eficiență energetică implementate sunt următoarele:

a) autoritățile publice ale administrației publice locale de nivelul al doilea și cele de nivel special, prin intermediul managerilor energetici raionali, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate de autoritățile administrației publice locale de toate nivelurile;

b) producătorii de energie electrică, operatorul sistemului de transport al energiei electrice, operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloacele financiare colectate prin tarifele/prețurile reglementate aplicate;

c) operatorii sistemelor de transport al gazelor naturale, operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloacele financiare colectate prin tarifele/prețurile reglementate aplicate;

d) producătorii de energie termică, distribuitorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloacele financiare colectate prin tarifele/prețurile reglementate aplicate;

e) operatorii care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloacele financiare colectate prin tarifele reglementate aplicate;

f) instituțiile și autoritățile publice care finanțează sau cofinanțează, din mijloace publice, proiecte și măsuri de eficiență energetică sau de raționalizare a consumului de resurse energetice;

g) CNED, cu obligația de colectare a informației cu privire la proiectele de eficiență energetică implementate în cadrul proiectelor sau programelor dezvoltate de către partenerii de dezvoltare, inclusiv cu finanțare asigurată prin intermediul băncilor comerciale locale. CNED este obligat să asigure confidențialitatea informației colectate și procesate în vederea includerii în SIMVE.

[Art.13¹ al.(3), lit.g) modificată prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324;

(4) Părțile responsabile de raportare în SIMVE își exercită obligația de raportare a măsurilor de eficiență energetică implementate în anul precedent până la data de 31 martie a anului de gestiune, în conformitate cu conceptul și regulamentul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, aprobate de Guvern, precum și cu cadrul metodologic subsecvent aprobat de CNED.

(5) SIME este instrumentul de monitorizare, analiză, inclusiv comparativă, și control al performanței utilizării energiei și apei și al costurilor aferente în cadrul clădirilor publice, precum și al clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice. Datele cu privire la consumul de resurse energetice și apă al clădirilor și la costurile aferente, colectate și procesate prin intermediul SIME, sunt puse la dispoziția publicului, iar rapoartele detaliate despre profilul de consum și performanța energetică a clădirii sunt puse la dispoziția proprietarilor clădirilor și/sau a gestionarilor acestora în mod gratuit.

(6) În vederea operaționalizării SIME de către CNED se instituie următoarele obligații:

a) operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale, distribuitorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, operatorii care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare asigură transmiterea către SIME, cel puțin lunar, a datelor cu privire la consumul și la costurile aferente consumului de resurse energetice și apă al clădirilor publice și clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice. Furnizorii serviciilor de alimentare cu energie electrică, gaze naturale, energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, de alimentare cu apă și de canalizare cooperează cu operatorii sistemelor de distribuție relevanți în vederea transmiterii centralizate către SIME a datelor cu privire la consumul de resurse energetice și apă și la costurile aferente;

b) gestionarii clădirilor publice și proprietarii clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice cooperează cu operatorii și/sau furnizorii de resurse energetice și apă în vederea asigurării faptului că în SIME sunt reflectate date veridice privind consumul înregistrat și costurile suportate. Gestionarii clădirilor publice și proprietarii clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice cooperează cu managerii energetici raionali cu privire la schimbul de informații administrative despre edificiu și la descrierea corectă a profilurilor clădirilor/instituțiilor în SIME;

c) autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și cele de nivel special, prin intermediul managerilor energetici raionali și locali, cooperează cu CNED în vederea asigurării funcționării SIME pentru toate clădirile publice din cadrul unității administrativ-teritoriale și pentru clădirile în care activează instituții și/sau autorități publice;

d) părțile responsabile de transmiterea informațiilor în SIME își exercită obligațiile în conformitate cu conceptul și regulamentul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, precum și cu cadrul metodologic subsecvent.

(7) Proprietarii clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice sau, după caz, gestionarii clădirilor publice instalează în cadrul clădirii pe care o dețin în proprietate sau o gestionează, în condițiile unei renovări majore a acesteia, în sensul Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, echipamente inteligente de măsurare a consumului de resurse energetice și de apă, cu conectarea ulterioară a acestora la SIME și transmiterea către acesta a datelor orare cu privire la consum.

(8) Prin derogare de la prevederile alin.(6) lit.b), proprietarii clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice, în condițiile în care ponderea suprafeței încălzite și ocupate de instituții și/sau autorități publice nu este de 100%, pot decide și coopera cu CNED în vederea reprezentării în SIME a informațiilor cu privire la suprafața ocupată și a altor informații administrative, inclusiv privind consumul de resurse energetice și apă facturat, după caz refacturat, ce corespund instituțiilor și/sau autorităților publice vizate. CNED asigură definirea corectă în SIME a părții din clădire utilizate de instituții și/sau autorități publice, în vederea aprecierii obiective a performanței energetice a clădirii și a consumului de resurse energetice și de apă al acesteia.

(9) Obligațiile de raportare și cele de transmitere a datelor în cadrul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice și al subsistemelor informaționale care fac parte din acesta nu se aplică cu privire la datele care sunt disponibile în alte sisteme și resurse informaționale și pot fi consumate sau furnizate prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect).

(10) Guvernul, cu referire la rolul exemplar al clădirilor publice în utilizarea eficientă a resurselor energetice și apei, după cum este stabilit la art. 14, facilitează și promovează instalarea echipamentelor inteligente de măsurare a consumului de resurse energetice și de apă în cadrul proiectelor de implementare a măsurilor de eficiență energetică finanțate sau cofinanțate din bugetul de stat, în cadrul proiectelor și/sau programelor sprijinite financiar de partenerii de dezvoltare, precum și în cadrul altor mecanisme și instrumente de finanțare a măsurilor de eficiență energetică.

(11) CNED promovează utilizarea SIME în rândul asociațiilor în condominiu în calitate de instrument de management energetic și platformă pentru analiza comparativă a performanței energetice a clădirilor din sectorul rezidențial.

(12) CNED procesează informația colectată prin intermediul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice și o utilizează în vederea raportării cu privire la implementarea Planului național integrat privind energia și clima și a Strategiei sectoriale pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung, precum și a altor documente de politici relevante.

(13) Crearea și asigurarea funcționării Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, precum și reorganizarea acestuia se efectuează conform Legii nr. 71/2007 cu privire la registre.

[Art.13¹ al.(13) introdus LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

Capitolul IV
EFICIENȚA ENERGETICĂ ÎN UTILIZAREA
ENERGIEI

Articolul 14. Renovarea clădirilor

(1) Implementarea cerințelor minime de performanță energetică a fondului imobiliar național se realizează în conformitate cu Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor. Renovarea fondului imobiliar național se efectuează în termenele și condițiile stabilite în Strategia sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung.

(2) În vederea promovării rolului de exemplu al clădirilor publice, prezenta lege stabilește ca obiectiv renovarea anuală a unei anumite suprafețe a clădirilor din domeniul public al statului, încălzite și/sau răcite, în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate, astfel ca să fie îndeplinite cel puțin cerințele minime de performanță energetică prevăzute la art.9 din Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor.

(3) Cerințele stabilite la alin. (2) nu se aplică următoarelor categorii de clădiri:

a) clădirile care fac parte din patrimoniul național cultural și pentru care respectarea anumitor cerințe minime de performanță energetică ar modifica în mod inacceptabil caracterul sau aspectul acestora;

b) clădirile destinate apărării naționale, cu excepția caselor de locuit unifamiliale sau a clădirilor de birouri ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul apărării ori ale autorităților administrative și ale instituțiilor din subordinea acestuia;

c) clădirile utilizate ca lăcașuri de cult sau pentru alte activități cu caracter religios.

(4) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate care intră sub incidența alin. (2) sînt stabilite conform anexei nr. 3.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este obligat să elaboreze, cu asistența CNED, Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate, în care să includă, pentru următorii 3 ani, lista clădirilor care urmează să fie renovate, măsurile de eficiență energetică ce urmează să fie întreprinse pentru renovarea clădirilor respective și cheltuielile estimative necesare pentru realizarea acestor măsuri, inclusiv cele conexe indispensabile de consolidare a clădirii, rata anuală de renovare, precum și mărimea contribuțiilor necesare pentru efectuarea renovării

(6) Lista clădirilor care urmează să fie renovate va cuprinde informații cu privire la suprafața totală în metri pătrați a fiecărei clădiri și cu privire la performanța energetică a acesteia sau alte date energetice relevante. La întocmirea listei va fi acordată prioritate clădirilor cu performanța energetică cea mai scăzută, în limita posibilităților economice,

ținând cont de raportul cost-beneficiu și de posibilitatea implementării în acest sens a contractelor de performanță energetică.

(7) Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate se aprobă de Guvern pentru o perioadă de 3 ani. Anual, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este obligat să examineze necesitatea modificării programului respectiv și să raporteze Guvernului despre acest fapt până la 1 mai.

(8) Resursele financiare necesare pentru renovarea clădirilor se planifică și se includ în legea bugetului de stat pentru anul următor de către instituțiile și autoritățile incluse în Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate.

(9) Rata anuală de renovare constituie 3% din suprafața totală a clădirilor din domeniul public al statului, cu o suprafață totală utilă de peste 250 m², în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate și care nu îndeplinesc, la data de 1 ianuarie a fiecărui an, cerințele minime de performanță energetică.

(10) În cazul în care suprafața clădirilor renovate pe parcursul unui an depășește 3% din suprafața totală a clădirilor din domeniul public al statului, încălzite și/sau răcite, în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate, excedentul va fi luat în calcul la determinarea ratei anuale de renovare pentru oricare dintre cei 3 ani care preced sau urmează după anul respectiv. La determinarea ratei anuale de renovare pot fi luate în considerare clădirile noi din domeniul public al statului în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate, care înlocuiesc clădirile demolate în oricare dintre ultimii 2 ani precedenți sau clădirile care au fost vândute, demolate ori scoase din uz în oricare dintre ultimii 2 ani precedenți, ca urmare a utilizării mai intensive a altor clădiri.

(11) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate ale căror clădiri sînt incluse în lista clădirilor care urmează să fie renovate vor planifica în bugetul său cheltuielile necesare pentru a efectua lucrările de renovare în conformitate cu procedurile bugetare stabilite în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(12) Ținând cont de măsurile de eficiență energetică aprobate de Guvern în conformitate cu alin. (5) și (7), autoritățile administrației publice centrale de specialitate sînt obligate să organizeze proceduri de achiziții publice pentru a selecta părțile terțe care să execute măsurile respective și să încheie contracte de achiziții în acest sens.

(13) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, în vederea implementării prevederii de la alin. (12), pot aplica contractele de performanță energetică pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile de energie cu suportul CNED. Contractele de performanță energetică se încheie de către beneficiarii Programului cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate și prestatorul de servicii energetice după organizarea procedurilor de achiziții publice.

(14) Măsurarea și verificarea economiilor de energie rezultate ca urmare a măsurilor de eficiență energetică realizate de părțile contractate, precum și a măsurilor de eficiență energetică realizate în cadrul contractelor de performanță energetică încheiate de autoritățile administrației publice centrale de specialitate în conformitate cu alin. (13), sînt efectuate anual de către CNED, iar validarea economiilor de energie este asigurată anual prin implicarea auditorilor energetici, a companiilor specializate sau a organului supravegherii energetice de stat.

(15) Anual, pînă la 31 mai, CNED întocmește și prezintă organului central al administrației publice în domeniul energiei un raport care să reflecte informații cu privire la mijloacele financiare utilizate de autoritățile administrației publice centrale de specialitate în anul precedent, măsurile de eficiență energetică ce au fost identificate ca fiind necesare pentru renovarea clădirilor, contractele încheiate pe parcursul anului precedent ca urmare a desfășurării procedurilor de achiziții publice, organizate în conformitate cu alin. (12), rata anuală de renovare a clădirilor, măsurile de eficiență energetică și totalul cheltuielilor efectuate, precum și economiile de energie realizate pe parcursul anului precedent. Raportul respectiv și Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate se publică pe pagina web oficială a CNED și pe cea a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(16) Parlamentul, instituția Președintelui Republicii Moldova, alte autorități publice care nu intră sub incidența alin. (2), precum și autoritățile administrației publice locale sînt în drept să întreprindă măsuri de renovare a clădirilor din domeniul public al statului în care acestea își desfășoară activitatea pentru a îndeplini cel puțin cerințele minime de performanță energetică, stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor în conformitate cu art. 9 din Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor. În acest sens, autoritățile respective pot întreprinde următoarele măsuri:

a) să adopte planuri proprii de acțiuni în domeniul eficienței energetice, separat sau ca parte integrantă a unui plan de acțiuni privind protecția mediului, care să conțină obiective și acțiuni specifice ce țin de obținerea economiilor de energie și de promovarea eficienței energetice, în contextul continuării rolului de exemplu al clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate în conformitate cu prezentul articol;

b) să instituie și să implementeze un sistem de management energetic, inclusiv să efectueze auditul energetic în contextul aplicării planurilor de acțiuni;

c) să contracteze prestatorii de servicii energetice, inclusiv să încheie contracte de performanță energetică, pentru finanțarea lucrărilor de renovare a clădirilor și implementarea planurilor de mentinere sau de îmbunătățire a eficienței energetice pe termen lung.

Articolul 15. Achiziții publice durabile

(1) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, alte autorități sau instituții publice care au calitatea de autoritate contractantă în sensul Legii nr. 131/2015

privind achizițiile publice sînt obligate să achiziționeze doar bunuri, servicii sau lucrări cu performanță înaltă de eficiență energetică în măsura în care să fie respectate cerințele privind eficacitatea costurilor, fezabilitatea economică, viabilitatea sporită, conformitatea tehnică, precum și să fie asigurat un nivel suficient de concurență în conformitate cu cerințele stabilite în anexa nr. 4.

(2) Prezentul articol se aplică și de către persoanele juridice de drept privat în cazul atribuirii contractelor de achiziții publice de bunuri, servicii sau lucrări finanțate și/sau subvenționate cu peste 50% de către autoritățile și instituțiile specificate la alin. (1).

(3) Obligația stabilită la alin. (1) se aplică în cazul contractelor de achiziții publice de bunuri, servicii sau lucrări efectuate în conformitate cu Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică și în conformitate cu Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul apărării, autoritățile administrative și instituțiile din subordinea acestuia sînt obligate să aplice prevederile alin. (1) numai în măsura în care aplicarea acestora nu contravine naturii și obiectivului principal al activităților lor.

(5) Autoritățile administrației publice locale sînt în drept să achiziționeze doar bunuri, servicii sau lucrări cu performanță înaltă de eficiență energetică. În cazul proiectelor finanțate total sau parțial din bugetul de stat, autoritățile administrației publice locale sînt obligate să aplice prevederile alin. (1)–(3), alin. (6) și (7), în conformitate cu cerințele stabilite în anexa nr. 4.

(6) În contextul organizării procedurilor de achiziții publice de servicii cu un conținut energetic semnificativ, autoritățile administrației publice centrale de specialitate, alte autorități și instituții publice, autoritățile administrației publice locale evaluează posibilitatea încheierii contractelor de performanță energetică pe termen lung, care să permită obținerea de economii de energie pe termen lung.

(7) Fără a aduce atingere alin. (1), la achiziționarea unui pachet de produse reglementat în ansamblu de actele normative aprobate de Guvern în conformitate cu Legea nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic, autoritățile care intră sub incidența prezentului articol vor acorda prioritate caracteristicilor de eficiență energetică aferente pachetului de produse în totalitate în raport cu eficiența energetică a produselor individuale din pachetul respectiv și vor achiziționa pachetul de produse care corespund criteriului apartenenței la cea mai înaltă clasă de eficiență energetică.

Articolul 16. Evidența și măsurarea energiei

electrice și a gazelor naturale

(1) Cantitățile de energie electrică și de gaze naturale furnizate consumatorilor se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare supuse controlului metrologic în condițiile Legii metrologiei nr. 19/2016. Echipamentele de măsurare puse la dispoziție pe piață și/sau puse în funcțiune trebuie să îndeplinească cerințele Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare, aprobată de Guvern.

(2) Procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a energiei electrice și a gazelor naturale, precum și citirea indicațiilor acestora se efectuează în conformitate cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale și actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(3) În funcție de posibilitățile tehnice și economice în raport cu potențialele economii de energie, la consumatorii finali de energie electrică și de gaze naturale se instalează, în condițiile stabilite în legile sectoriale, echipamente de măsurare inteligente, la prețuri competitive, care reflectă consumul efectiv de energie al consumatorilor respectivi și care furnizează informații despre timpul efectiv de consum.

(4) Operatorii sistemelor de distribuție din sectorul electroenergetic și din cel al gazelor naturale instalează la consumatorii casnici echipamente de măsurare individuale după ce demonstrează eficiența economică a acestei măsuri și după aprobarea și includerea măsurii respective de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în planurile investiționale ale operatorilor. La efectuarea analizei cost-beneficiu se va asigura evaluarea economică a tuturor costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață, pentru sistemul electroenergetic și pentru consumatorii individuali.

(5) În cazul în care se instalează echipamente de măsurare inteligente, suplimentar cerințelor stabilite în Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică și în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, se vor respecta următoarele condiții:

a) echipamentele de măsurare inteligente trebuie să ofere consumatorilor finali informații privind timpul efectiv de consum, iar la stabilirea cerințelor minime față de echipamentele de măsurare inteligente și a obligațiilor impuse participanților de pe piață cu privire la instalarea acestora trebuie să fie luate în considerare, în special, obiectivele de eficiență energetică și beneficiile pe care le oferă echipamentele de măsurare inteligente consumatorilor finali;

b) trebuie să fie asigurată securitatea echipamentelor de măsurare inteligente și a datelor comunicate, cu respectarea prevederilor Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal;

c) la solicitarea consumatorului final de energie electrică, echipamentul de măsurare inteligent trebuie să asigure posibilitatea de măsurare a energiei electrice livrate în rețea de către consumatorul final;

d) la solicitarea consumatorilor finali, datele înregistrate de echipamentele de măsurare inteligente, cu citire la distanță în funcțiune, trebuie să fie comunicate acestora sau unei părți terțe, care acționează în numele consumatorilor finali, într-un format ușor de înțeles;

e) în faza instalării echipamentelor de măsurare inteligente, consumatorilor finali trebuie să li se ofere informațiile și asistența corespunzătoare privind potențialul deplin al echipamentelor de măsurare inteligente în ceea ce privește gestionarea și monitorizarea

consumului de energie.

Articolul 16¹. Evidența și măsurarea energiei termice

furnizate pentru încălzire și/sau prepararea

apei calde menajere, și/sau răcire

(1) Cantitățile de energie termică furnizate consumatorilor pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare supuse controlului metrologic în condițiile Legii metrologiei nr.19/2016. Echipamentele de măsurare puse la dispoziție pe piață și/sau puse în funcțiune trebuie să îndeplinească cerințele Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare, aprobată de Guvern.

(2) Procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a energiei termice furnizate consumatorilor pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, precum și citirea indicațiilor acestora se efectuează în conformitate cu Legea nr.174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(3) Energia termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, livrată în cadrul unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, este contorizată cu echipamente de măsurare care reflectă în mod corect consumul real de energie. Costurile sunt suportate de consumatorii finali sau de distribuitor în corespundere cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

(4) În cazul în care furnizarea către o clădire a energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire este asigurată de o sursă de producere ce deservește mai multe clădiri ori de sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, în punctul de delimitare a instalațiilor de utilizare a energiei termice și/sau de răcire, stabilit în conformitate cu prevederile Legii nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, se instalează un echipament de măsurare a energiei termice furnizate pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire.

Articolul 16². Subcontorizarea și repartizarea costurilor

pentru furnizarea energiei termice pentru

încălzire și/sau prepararea apei calde

menajere, și/sau răcire

(1) În clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, în sensul Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, dotate cu/alimentate de la o sursă centrală sau alimentate de la sisteme de alimentare centralizată

cu energie termică și/sau de răcire, se instalează echipamente de măsurare individuale pentru a măsura consumul de energie termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire pentru fiecare unitate a clădirii, în cazul în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic și este justificat economic.

(2) În cazul în care instalarea echipamentelor de măsurare individuale pentru fiecare unitate a clădirii, în sensul Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este justificată din punct de vedere economic, se utilizează repartitoare individuale de costuri, destinate măsurării consumului de energie termică la fiecare corp de încălzire în parte, după cum prevede Legea nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și în condițiile în care se demonstrează eficiența din punct de vedere economic a instalării repartitoarelor.

(3) Prin derogare de la alin. (1) și (2), în condițiile în care instalarea în clădirile de locuit cu mai multe apartamente a echipamentelor de măsurare individuale sau a repartitoarelor individuale de costuri nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este justificată din punct de vedere economic, repartizarea între apartamentele din clădire a cantității de energie termică furnizate pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire se va efectua în conformitate cu o metodologie aprobată de Guvern. Criteriile generale, metodologia și/sau procedurile necesare pentru a determina fezabilitatea tehnică și rentabilitatea măsurii de instalare a echipamentelor de măsurare inteligente sau a repartitoarelor de costuri sunt stabilite în mod clar și publicate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(4) Prin derogare de la alin. (1) și (2), în cazul clădirilor de locuit noi cu mai multe apartamente sau al unităților noi cu destinație locativă ale unor clădiri cu destinație mixtă, care sunt dotate cu/alimentate de la o sursă centrală de producere a apei calde menajere ori sunt alimentate cu energie termică pentru prepararea apei calde menajere de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, antreprenorii care construiesc respectivele clădiri sau unități de clădiri noi instalează echipamente de măsurare individuale pentru apa caldă menajeră (apometre) pentru fiecare apartament.

(5) În cazul clădirilor de locuit cu mai multe apartamente sau al clădirilor cu destinație mixtă care sunt alimentate de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire ori unde sursele centrale sau individuale proprii de încălzire și/sau de răcire sunt predominante, Guvernul elaborează și aprobă o metodologie privind repartizarea costurilor pentru furnizarea energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire între toți consumatorii, cu scopul de a asigura estimarea consumului individual în mod transparent, obiectiv și corect, care va viza costurile pentru:

a) apa caldă menajeră;

b) energia termică distribuită de sistemul colectiv de alimentare cu energie termică al clădirii și în scopul încălzirii spațiilor comune;

c) încălzirea și/sau răcirea apartamentelor.

(6) Prin derogare de la alin.(1)-(3), Guvernul poate promova, pentru fiecare

apartament/locuință, soluții individuale de măsurare a cantității de energie termică furnizate pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire, în conformitate cu prevederile Legii nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și ale Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor.

Articolul 16³. Citirea la distanță a echipamentelor

de măsurare și a repartitoarelor de
costuri

(1) Echipamentele de măsurare și repartitoarele de costuri noi, instalate la consumatorul final în conformitate cu prevederile art.16¹ și 16², includ posibilitatea tehnică de citire la distanță.

(2) Echipamentele de măsurare și repartitoarele de costuri care nu pot fi citite la distanță, dar care au fost deja instalate, se adaptează în vederea citirii la distanță sau se înlocuiesc cu aparate ce pot fi citite la distanță, în condițiile în care se demonstrează că măsura este eficientă din punctul de vedere al costurilor.

Articolul 17. Facturarea și accesul la informațiile

privind consumul de energie electrică
și gaze naturale

(1) În cazul în care consumatorul final nu are un echipament de măsurare inteligent, în sensul Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică și al Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, furnizorul de energie electrică și/sau gaze naturale trimite consumatorului final facturi cuprinzând informații corecte, bazate pe consumul real, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale legilor sectoriale menționate.

(2) Factura de plată emisă consumatorului final de către furnizor conține, în mod obligatoriu:

a) informațiile comparative cu privire la consumul actual de energie al consumatorului final și consumul din aceeași perioadă a anului precedent, preferabil sub formă grafică;

b) datele de contact ale CNED, inclusiv paginile web oficiale de unde pot fi obținute informații privind măsurile de eficiență energetică disponibile, profilurile comparative ale consumatorilor finali și specificațiile tehnice obiective privind instalațiile, utilajele și/sau echipamentele energetice.

(3) Suplimentar, cel puțin o dată pe an, prin intermediul facturii, furnizorul pune la dispoziția consumatorului final informații comparative cu privire la consumul acestuia și consumul mediu de energie pentru o persoană sau gospodărie (loc de consum), normalizat sau etalonat, din aceeași categorie de consum, prezentate într-o formă clară și ușor de înțeles. Pentru consumatorii casnici se vor distinge consumul mediu urban și consumul mediu rural.

(4) În măsura în care sunt disponibile informațiile cu privire la consumul de energie, la cererea consumatorului final, furnizorul este obligat să ofere prestatorului de servicii energetice, desemnat de către consumatorul final, informații cu privire la facturile la energie și consumul anterior al acestuia.

(5) În cazul în care la consumatorii finali sunt instalate echipamente de măsurare inteligente, cu citire la distanță în funcțiune, operatorii sistemelor de transport și operatorii sistemelor de distribuție oferă consumatorilor respectivi, la cerere, posibilitatea de a accesa informații suplimentare referitoare la consumul anterior, care permit o autoverificare detaliată. Aceste informații suplimentare privind consumul anterior vor include:

a) informații cumulative pentru cel puțin ultimii 3 ani sau pentru perioada de la începutul acțiunii contractului de furnizare, dacă aceasta din urmă este mai mică. Informațiile cumulative vor corespunde intervalelor de timp pentru care au fost emise facturile de plată;

b) informații detaliate în funcție de timpul de utilizare pentru fiecare zi, săptămână, lună și an. Aceste informații pot fi puse la dispoziția consumatorilor finali respectivi, prin intermediul internetului sau al interfeței echipamentelor de măsurare, pentru perioada de cel puțin 24 de luni anterioare sau pentru perioada de la începutul acțiunii contractului de furnizare, dacă aceasta din urmă este mai mică.

Articolul 17¹. Facturarea și accesul la informații privind

consumul de energie termică furnizată

pentru încălzire și/sau prepararea apei

calde menajere, și/sau răcire

(1) În situațiile în care sunt instalate echipamente de măsurare sau repartitoare de costuri, furnizorul își bazează factura și informațiile aferente pe consumul real și corect înregistrat sau pe citirile repartitoarelor de costuri, în conformitate cu anexa nr. 8. Această prevedere se aplică în cazul tuturor consumatorilor finali de energie, precum sunt persoanele fizice sau juridice care procură energia termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire pentru propriile necesități ori persoanele fizice sau juridice care utilizează o clădire individuală, un apartament sau o unitate într-o clădire cu mai multe apartamente ori într-o clădire cu destinație mixtă, alimentați de la o sursă centrală sau de la un sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și care nu au contract direct sau individual cu un furnizor.

(2) În condițiile în care furnizorul și consumatorul final convin astfel, consumatorul final poate să citească de sine stătător datele cu privire la consum de pe echipamentul de măsurare și să le transmită furnizorului, cu excepția cazurilor de subcontorizare a consumului cu ajutorul repartitoarelor de costuri, conform art. 16².

(3) Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire au obligația să prezinte, la cererea consumatorului final, unui furnizor de servicii energetice informația privind consumul anterior sau citirile

repartitoarele de costuri la consumatorii finali, în cazul în care această informație este disponibilă.

(4) Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire au obligația să ofere consumatorilor finali opțiunea de facturare electronică, precum și să ofere datele informative aferente în format electronic.

(5) Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire au obligația să ofere consumatorilor finali informații clare, ușor de înțeles, în conformitate cu pct. 3 din anexa nr. 8.

Articolul 17². Accesul la informații privind măsurarea

și facturarea consumului de energie

electrică și gaze naturale

Furnizorii de energie electrică și de gaze naturale sunt obligați să ofere consumatorilor finali factura de plată și informații referitoare la datele de consum fără perceperea unor plăți suplimentare.

Articolul 17³. Costurile de acces la informații privind

măsurarea și facturarea consumului de

energie termică furnizată pentru încălzire

și/sau prepararea apei calde menajere, și/

sau răcire

(1) Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire vor furniza factura și informațiile aferente consumatorilor finali și vor asigura accesul acestora la datele lor de consum în mod gratuit.

(2) Repartizarea costurilor aferente prezentării informațiilor privind facturarea pentru consumul individual de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere, și/sau răcire în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, administrate în conformitate cu Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe, se efectuează fără obținere de profit. Costurile justificate care rezultă din atribuirea acestei funcții unei părți terțe și care acoperă cheltuielile pentru măsurarea, repartizarea și facturarea consumului individual efectiv în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și/sau în clădirile cu destinație mixtă sunt puse pe seama consumatorilor finali.

Articolul 18. Diseminarea informației cu privire

la eficiența energetică și sensibilizarea

opinie publice

(1) CNED asigură diseminarea informației cu privire la eficiența energetică, în special cu privire la instrumentele financiare pentru realizarea economiilor de energie și măsurile de politică în domeniul eficienței energetice, precum și cu privire la măsurile de eficiență energetică și cadrul juridic aferent, către participanții de pe piața serviciilor energetice, potențiali sau existenți, inclusiv către consumatorii finali, companiile de construcții, arhitecți, ingineri, auditorii energetici sau inspectorii de mediu și către alte persoane interesate.

(2) CNED asigură informarea băncilor și a altor instituții financiare cu privire la posibilitatea de a participa, inclusiv prin intermediul parteneriatului public-privat, la finanțarea măsurilor de eficiență energetică menite să asigure obținerea economiilor de energie.

(3) Pentru realizarea obligațiilor stabilite la alin.(1) și (2), CNED elaborează programe de informare pe scară largă a publicului, care abordează cel puțin următoarele aspecte:

a) informarea părților vizate cu privire la măsurile de eficiență energetică și economiile de energie ce pot fi obținute;

b) programele și instrumentele financiare pentru realizarea economiilor de energie disponibile, precum și stimulentele fiscale aplicabile;

c) cadrul normativ din domeniul eficienței energetice;

d) piața serviciilor energetice;

e) utilizarea surselor regenerabile de energie;

f) drepturile și responsabilitățile consumatorilor finali.

(4) CNED, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale, organizează și implementează campanii de informare și de sensibilizare a cetățenilor cu privire la avantajele și aspectele practice ale aplicării măsurilor de eficiență energetică. Acțiunile ce urmează a fi întreprinse în cadrul campaniilor de informare și de sensibilizare a cetățenilor pot fi descrise în programele de informare pe scară largă a publicului, elaborate în conformitate cu prevederile alin. (3).

(5) În contextul îndeplinirii obligațiilor stabilite în prezentul articol, CNED organizează seminare, conferințe și expoziții pentru promovarea eficienței energetice.

(6) CNED distribuie informațiile cu privire la eficiența energetică și valorificarea energiei din surse regenerabile și asigură accesul la informația respectivă tuturor persoanelor interesate prin intermediul site-ului său web oficial.

[Art.18 al.(6) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

Articolul 18¹. Aspecte privind eficiența energetică

în sectorul transporturilor și promovarea

autovehiculelor electrice

(1) Guvernul promovează e-mobilitatea și alte opțiuni de mobilitate prietenoase mediului prin:

a) extinderea facilităților fiscale și scutirilor de taxe existente, precum și prin dezvoltarea de noi politici de încurajare a mobilității prietenoase mediului;

b) dezvoltarea și implementarea programelor de reînnoire a parcului auto existent prin substituirea autovehiculelor cu motoare cu ardere internă cu autovehicule electrice, precum și extinderea infrastructurii publice de încărcare cu energie electrică;

c) stabilirea cerințelor minime privind integrarea infrastructurii de încărcare a autovehiculelor electrice în clădirile de locuit cu mai multe apartamente, atât în cele noi, cât și în cele supuse unei renovări majore, în clădirile publice și cele aferente sectorului de prestări servicii;

d) promovarea autovehiculelor electrice prin dotarea acestora cu plăci de înmatriculare distincte, conform standardului elaborat de Agenția Servicii Publice și aprobat de Guvern.

(2) Autoritățile administrației publice locale promovează e-mobilitatea și utilizarea autovehiculelor electrice prin implementarea măsurilor la nivel local, în conformitate cu propriile strategii de dezvoltare a sectorului, având ca element distinctiv al acestora plăcile de înmatriculare corespunzătoare standardului elaborat de Agenția Servicii Publice în conformitate cu alin. (1) lit. d). Autoritățile administrației publice locale asigură, prin politicile promovate, dezvoltarea infrastructurii de încărcare a autovehiculelor electrice la nivel local.

(3) Agenția Servicii Publice prezintă CNED semestrial, în termen de 30 de zile de la încheierea semestrului, următoarele informații relevante pentru procesul de monitorizare a implementării Planului național integrat privind energia și clima:

a) numărul autovehiculelor electrice înmatriculate în perioada de gestiune, pe categorii și cumulativ;

b) numărul autovehiculelor hibride înmatriculate în perioada de gestiune, pe categorii și cumulativ;

c) parcursul înregistrat în anul precedent de autovehiculele electrice, pe categorii.

Capitolul V

AUDITUL ENERGETIC ȘI SERVICIILE

ENERGETICE

Articolul 19. Auditul energetic

(1) Întreprinderile mari care nu intră sub incidența Legii nr. 179/2016 cu privire la

întreprinderile mici și mijlocii efectuează auditul energetic în conformitate cu cerințele și principiile stabilite în Regulamentul cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari, precum și în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (14) din prezenta lege. CNED notifică întreprinderile menționate în prezentul alineat despre obligațiile respective.

(2) Întreprinderile mari, menționate la alin. (1), care implementează un sistem de management energetic sau de mediu sînt scutite de la aplicarea cerințelor prevăzute la alin. (1) cu condiția că sistemul respectiv implică efectuarea auditului energetic care corespunde criteriilor minime stabilite în anexa nr. 5.

(3) În cazul proiectelor în domeniul eficienței energetice finanțate total sau parțial din bugetul de stat sau din bugetele autorităților administrației publice locale, precum și al proiectelor finanțate de CNED, este obligatorie efectuarea auditului energetic, cu excepția proiectelor în domeniul eficienței energetice a clădirilor sau a unui grup de clădiri care au o suprafață utilă totală mai mică sau egală cu 250 m². În cazul proiectelor de eficiență energetică în cadrul blocurilor locative și al caselor individuale cu o suprafață utilă totală mai mare 250 m², auditul energetic poate fi substituit cu certificatul de performanță energetică, întocmit conform prevederilor Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, în condițiile disponibilității acestuia.

[Art.19 al.(3) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(4) În cazul proiectelor în domeniul eficienței energetice finanțate din bugetul de stat sau din bugetele autorităților administrației publice locale, selectarea persoanelor juridice care să presteze servicii de audit energetic se efectuează în mod obligatoriu prin intermediul procedurilor de achiziții publice organizate în conformitate cu Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice.

[Art.19 al.(4) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(5) CNED va încuraja, prin măsuri de politică în domeniul eficienței energetice, întreprinderile mici și mijlocii să efectueze audituri energetice, precum și să implementeze măsurile de eficiență energetică reflectate în rapoartele de audit energetic.

(6) Pentru a motiva întreprinderile mici și mijlocii să recurgă la efectuarea de audit energetic, precum și să aplice măsurile de eficiență energetică aferente, Guvernul poate institui, pe bază de criterii transparente, nediscriminatorii și cu respectarea Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, scheme de sprijin pentru compensarea cheltuielilor aferente, cu includerea acestora în Planul național integrat privind energia și clima.

(7) În contextul prevederilor alin. (5) și (6), CNED realizează programe de informare și de sensibilizare a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin intermediul asociațiilor patronale, în legătură cu cele mai bune practici utilizate pentru îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea consumului de energie.

(8) Auditul energetic se efectuează de către auditori energetici calificați, în condiții

transparente și nediscriminatorii, cu respectarea principiilor stabilite în prezenta lege, inclusiv în anexa nr. 5, în Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic, precum și a standardelor SM EN 16247-1 - Audit energetic. Partea 1: Cerințe generale; SM EN 16247-2 - Audituri energetice. Partea a 2-a: Clădiri; SM EN 16247-3 - Audituri energetice. Partea a 3-a: Procese; SM EN 16247-4 - Audituri energetice. Partea a 4-a: Transport.

(9) În procesul activității lor, auditorii energetici sînt obligați să respecte Codul de conduită al auditorilor energetici, aprobat de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, să utilizeze și să pună în aplicare ghiduri, instrucțiuni, precum și șabloane aprobate de către CNED.

[Art.19 al.(9) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(10) Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic stabilește mecanismul de asigurare și verificare a calității auditurilor energetice efectuate, precum și efectele de necorespondere a auditurilor energetice efectuate cu criteriile de calitate.

Articolul 20. Auditorul energetic și raportul

de audit energetic

(1) Auditul energetic se efectuează de către auditori energetici calificați și înregistrați de către CNED în Registrul electronic al auditorilor energetici în conformitate cu prezentul capitol și cu Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

(2) Serviciile de audit energetic sînt prestate în baza contractului încheiat între beneficiar și o persoană juridică care a angajat unul sau mai mulți auditori energetici înregistrați în Registrul electronic al auditorilor energetici, iar prețul ce va fi achitat de către beneficiar se determină în mod liber, în limitele normelor imperative de drept și în funcție de complexitatea lucrărilor efectuate.

[Art.20 al.(2) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(3) Persoana juridică care a încheiat contractul de audit energetic poartă răspundere, în raport cu beneficiarul, pentru prejudiciul cauzat prin auditul energetic efectuat, prin serviciile de consultanță neadecvate și/sau prin divulgarea informației confidențiale. Auditorul energetic poartă răspundere, în raport cu persoana juridică care l-a angajat, pentru auditul energetic efectuat și este obligat, după caz, să o despăgubească pentru prejudiciul cauzat în urma prestării serviciilor, prin restituirea sumei de bani pe care persoana juridică a fost obligată să-i achite beneficiarului serviciilor de audit energetic.

[Art.20 al.(3) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(4) Auditorilor energetici le este interzisă efectuarea auditului energetic, în sensul prezentului articol, al companiilor în care sînt angajați.

(5) În funcție de complexitate, auditul energetic se efectuează de un singur auditor energetic sau de un grup de auditori energetici în condițiile stabilite în Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

(6) Auditorul energetic are următoarele obligații:

a) să efectueze auditul energetic cu imparțialitate, semnând o declarație în acest sens, calitativ și în termen, cu respectarea prevederilor prezentei legi, ale Regulamentului cu privire la auditorii energetici și auditul energetic, ale standardelor menționate la art. 19 alin. (8), ale documentelor normativ-tehnice, precum și cu respectarea șabloanelor aprobate de către CNED;

[Art.20 al.(6), lit.a) modificată prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

b) să informeze beneficiarul despre imposibilitatea continuării auditului energetic în cazul în care acesta refuză să prezinte informații relevante, creează impedimente și/sau nu le înlătură;

c) să se abțină de la divulgarea datelor cu caracter personal, în cazul beneficiarului persoană fizică, sau a informației care constituie secret comercial, în cazul beneficiarului agent economic;

d) alte obligații stabilite în conformitate cu prezenta lege și Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

(7) Beneficiarul auditului energetic este obligat să asigure accesul auditorului energetic la obiectele supuse auditului energetic, să prezinte, la solicitarea acestuia, documentația tehnică și de exploatare, altă informație, verbală sau scrisă, necesară pentru determinarea indicatorilor de performanță energetică și a măsurilor de eficiență energetică.

(8) Propunerile auditorului energetic cu privire la îmbunătățirea eficienței energetice se reflectă în raportul de audit energetic, întocmit în conformitate cu Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic. Raportul de audit energetic se prezintă prestatorilor de servicii energetice cu condiția că nu există obiecții din partea beneficiarului.

(9) Persoana juridică care a încheiat contractul de audit energetic informează CNED cu privire la auditul energetic efectuat cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

[Art.20 al.(9) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(10) Persoana juridică care a încheiat contractul de audit energetic transmite CNED copiile rapoartelor de audit energetic pentru instituțiile publice auditate și datele agregate cu privire la auditul energetic efectuat în alte sectoare, în conformitate cu Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

[Art.20 al.(10) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(11) CNED este obligat să înregistreze rapoartele de audit energetic în Registrul electronic al auditului energetic și să proceseze informația din rapoartele de audit energetic primite respectând principiul nedivulgării informației oficiale cu accesibilitate limitată. Pentru evaluarea calității auditului energetic efectuat, CNED este în drept să verifice rapoartele de audit energetic în mod selectiv, inclusiv cu posibilitatea verificării în teren a obiectului auditat și a datelor primare acceptate în calcule.

[Art.20 al.(11) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(12) Condițiile și criteriile pentru calificarea și înregistrarea auditorilor energetici, drepturile și obligațiile de bază ale acestora, cerințele specifice privind ținerea Registrului electronic al auditorilor energetici și cele privind radierea acestora din registru, precum și cerințele privind ținerea Registrului electronic al auditului energetic și cele orientate pe asigurarea calității auditului energetic se stabilesc în Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

Articolul 21. Înregistrarea în Registrul electronic

al auditorilor energetici și radierea

din acesta

(1) Înregistrarea în Registrul electronic al auditorilor energetici, prelungirea termenului de înregistrare și radierea din acesta se efectuează în conformitate cu prezenta lege și Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

(2) Registrul electronic al auditorilor energetici va cuprinde datele de identificare ale auditorilor energetici, data înregistrării acestora și calificarea specifică pe care o dețin.

(3) Lista auditorilor energetici înregistrați, cu mențiunea privind calificarea specifică, se publică pe pagina web oficială a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și pe pagina web oficială a CNED. La solicitarea auditorului energetic, CNED eliberează un certificat care atestă înscrierea acestuia în Registrul electronic al auditorilor energetici.

(4) Certificatul eliberat conform alin. (3) nu este un act permisiv și nu intră sub incidența Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(5) Deciziile CNED cu privire la refuzul de a înregistra un solicitant în Registrul electronic al auditorilor energetici și de a prelungi înregistrarea, precum și cele cu privire la radierea unui auditor energetic din acest registru pot fi contestate de titularul dreptului lezat în termenele și condițiile stabilite în Codul administrativ.

Articolul 22. Servicii energetice

(1) Orice persoană fizică sau juridică interesată are acces la piața serviciilor energetice pentru a presta sau pentru a beneficia de un serviciu energetic, iar prestatorii de servicii energetice își desfășoară activitatea în condiții nediscriminatorii, în baza unor reguli obiective, transparente și neechivoce.

(2) Prestatorii de servicii energetice oferă consumatorilor finali, la solicitare, servicii energetice calitative la prețuri competitive.

(3) Operatorii sistemelor de transport, de distribuție, precum și furnizorii sînt obligați să se abțină de la orice acțiune care ar putea împiedica cererea sau furnizarea de servicii energetice ori întreprinderea măsurilor de eficiență energetică sau care ar putea împiedica dezvoltarea pieței serviciilor energetice, inclusiv prin blocarea accesului la piața serviciilor energetice pentru concurenți și prin exercitarea abuzului de poziție dominantă.

(4) Pentru a contribui la dezvoltarea pieței serviciilor energetice și pentru a asigura accesul persoanelor interesate la piața respectivă, CNED exercită următoarele:

a) diseminează informații clare și ușor accesibile referitoare la posibilele tipuri de contracte pentru prestarea serviciilor energetice, inclusiv referitoare la obiectul și conținutul acestora, pentru a se asigura obținerea economiilor de energie și respectarea drepturilor consumatorilor finali;

b) diseminează informații clare și ușor accesibile cu privire la instrumentele financiare disponibile, stimulentele, granturile și împrumuturile oferite pentru susținerea dezvoltării serviciilor energetice;

c) menține o listă actualizată a prestatorilor de servicii energetice și oferă acces public la aceasta;

d) elaborează modele de contracte de performanță energetică;

e) elaborează și aprobă Ghidul privind implementarea contractelor de performanță energetică;

f) informează publicul despre cele mai bune practici privind contractele de performanță energetică, inclusiv despre efectuarea analizelor cost-beneficiu, aplicând metoda ciclului de viață;

g) monitorizează piața serviciilor energetice, în special serviciile contractate de sectorul public, pentru a se asigura, în baza unei analize comparative, că prestatorii de servicii energetice oferă consumatorilor finali servicii energetice de calitate la prețuri competitive.

(5) Guvernul, la inițiativa organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, elaborează și implementează programe de dezvoltare a sectorului serviciilor energetice, în special prin promovarea contractelor de performanță energetică.

Articolul 23. Contractele de performanță energetică

(1) Pentru obținerea economiilor de energie, ca urmare a implementării măsurilor de

eficiență energetică, prestatorul de servicii energetice și beneficiarul serviciilor respective încheie un contract de performanță energetică, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului privind furnizarea serviciilor energetice, aprobat de Guvern.

(2) Contractul de performanță energetică se încheie pentru o perioadă determinată, care variază în funcție de complexitatea măsurilor de eficiență energetică preconizate a fi întreprinse pentru obținerea economiilor de energie.

(3) Parametrii cantitativi ai contractului de performanță energetică, inclusiv parametrii energetici și financiari, se calculează în conformitate cu o metodologie de calcul, elaborată, supusă consultărilor publice și aprobată de către CNED, și cu utilizarea unui set de ipoteze stabilite expres în contract.

(4) La determinarea economiilor de energie preconizate a fi obținute ca urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică stabilite în contractul de performanță energetică se utilizează ca bază un scenariu de referință. Acest scenariu descrie analiza consumului de energie și a fluxului de numerar pentru anumite cicluri de activitate, de producție și pentru intervale de timp, stabilite expres în contractul de performanță energetică, în funcție de obiectul acestuia.

(5) Contractul de performanță energetică include clauze transparente și neechivoce care să stabilească:

a) lista măsurilor de eficiență energetică, a etapelor de realizare a acestora, precum și alte condiții de implementare a măsurilor respective;

b) economiile de energie garantate care urmează a fi obținute prin implementarea măsurilor de eficiență energetică;

c) metodele de determinare a economiilor de energie;

d) scenariul de referință pentru a stabili economiile de energie obținute;

e) prețul contractului, inclusiv componentele acestuia, precum și termenele și condițiile de efectuare, de către beneficiar, a plăților indicate în contract;

f) durata și etapele contractului, condițiile și perioada de preaviz;

g) perioadele de monitorizare, măsurile de monitorizare și de verificare a economiilor de energie obținute ca urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică stabilite în contract, precum și garanțiile privind calitatea;

h) metoda de divizare, între beneficiar și prestatorul de servicii energetice, a oricăror profituri suplimentare în cazul în care economiile realizate prin implementarea măsurilor de eficiență energetică stipulate în contract depășesc economiile estimate;

i) lista obligațiilor fiecărei părți contractante și penalitățile în cazul nerespectării acestora;

j) obligația prestatorului de servicii energetice de a implementa integral măsurile de

eficiență energetică stabilite în contract, precum și necesitatea documentării tuturor modificărilor ce se impun a fi efectuate pe parcursul executării contractului;

k) condițiile și procedura de modificare a contractului;

l) condițiile și procedura de desfacere a contractului, inclusiv în cazul desfacerii contractului înaintea expirării termenului acestuia, și obligațiile părților contractante care survin drept consecință;

m) condițiile transmiterii, de către prestatorul de servicii energetice, a obligațiilor sale unor subcontractanți, dacă beneficiarul consimte în acest sens;

n) procedura de soluționare a litigiilor;

o) perioada de recuperare a investiției indicate în contract.

(6) Autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea și instituțiile publice, în procesul planificării bugetare, prevăd în mod obligatoriu alocații necesare pentru anul următor în mărimea obligațiilor financiare angajate conform contractelor de performanță energetică încheiate cu prestatorii de servicii energetice sau cu CNED.

[Art.23 al.(6) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(6¹) CNED încheie contracte de performanță energetică cu prestatorii de servicii energetice și/sau cu beneficiarii serviciilor respective în modul stabilit de Guvern.

[Art.23 al.(6¹) introdus prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(7) Întreprinderile energetice a căror activitate este reglementată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - *întreprinderile energetice reglementate*), în vederea atragerii investițiilor pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică, pot încheia cu prestatorii de servicii energetice contracte de performanță energetică.

(8) Întreprinderile energetice reglementate planifică procurarea de servicii energetice și estimează valoarea investițiilor pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică, cu includerea acestora, spre examinare și aprobare, în planurile anuale de investiții conform cerințelor stabilite de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. La încheierea contractelor de performanță energetică, diferența dintre valoarea totală a obligațiilor financiare asumate în cadrul contractului de performanță energetică și valoarea totală a mijloacelor fixe nu va depăși rentabilitatea determinată în conformitate cu metodologiile corespunzătoare de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor, aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(9) În vederea semnării contractelor de performanță energetică, întreprinderile energetice reglementate planifică și procură serviciile energetice în conformitate cu prevederile Regulamentului privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și

serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Atribuirea unui contract de achiziții se realizează prin aplicarea procedurii de dialog competitiv, iar criteriul de atribuire este oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.

(10) Întreprinderile energetice reglementate includ în planurile anuale de investiții, prezentate spre examinare și aprobare Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, măsurile de eficiență energetică care întrunesc cumulativ următoarele condiții:

- a) economiile de energie sînt determinate conform metodei economiilor contorizate;
- b) investițiile sînt eficiente din punct de vedere economic.

(11) Economii monetare efectiv cuantificate de beneficiar și confirmate de CNED se mențin în componența tarifului reglementat pe parcursul perioadei de recuperare a investiției indicate în contract. Mijloacele financiare obținute sînt destinate exclusiv achitării către investitor a obligațiilor financiare asumate în cadrul contractului de performanță energetică. Valoarea cumulativă a eficienței și/sau a economiilor monetare, menținută în componența tarifului reglementat pe durata perioadei contractuale, nu va depăși valoarea totală a obligațiilor financiare asumate în cadrul contractului.

(12) Contractul de performanță energetică prevede transferul dreptului de proprietate asupra obiectului contractului de la prestatorul de servicii energetice către întreprinderea energetică reglementată la momentul achitării integrale a obligațiilor financiare asumate în cadrul contractului. După transferul dreptului de proprietate către întreprinderea energetică reglementată, cheltuielile privind amortizarea mijloacelor fixe și rentabilitatea aferentă acestora nu se includ în tarifele reglementate.

Capitolul V¹

INSTRUMENTE DE FINANȚARE A PROIECTELOR

ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE

Articolul 23¹. Fondul pentru eficiență energetică

(1) Pentru finanțarea măsurilor de eficiență energetică și/sau de valorificare a surselor regenerabile de energie se constituie Fondul pentru eficiență energetică (în continuare - *FEE*).

(2) Mijloacele financiare colectate în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice conform prevederilor art. 8 se transferă la conturile CNED deschise în Contul unic trezorerial (în continuare - *CUT*).

(3) Mijloacele financiare anuale colectate în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice destinate finanțării programelor/măsurilor de eficiență energetică și/sau de valorificare a surselor regenerabile de energie se aprobă prin legea anuală a

bugetului de stat, în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(4) Sursele de finanțare a FEE sunt:

a) mijloace financiare colectate în cadrul schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, conform prevederilor art. 8;

b) granturi, donații sau alte surse de asistență externă;

c) venituri financiare obținute ca urmare a administrării mijloacelor financiare și a finanțărilor acordate din cadrul FEE;

d) contribuții ale beneficiarilor de programe de finanțare;

e) alte surse ce nu contravin legislației.

(5) Mijloacele financiare ale FEE prevăzute la alin. (4) se gestionează prin conturile CNED deschise în CUT.

(6) Măsurile de eficiență energetică și/sau de valorificare a surselor regenerabile de energie sunt finanțate din mijloacele financiare ale FEE prin intermediul granturilor, al garanțiilor financiare și/sau al compensațiilor financiare.

(7) Valorificarea mijloacelor financiare din cadrul FEE se efectuează exclusiv în limitele și în cuantumul prevăzute de programele de finanțare și de bugetul CNED.

(8) Gestionarea mijloacelor financiare din cadrul FEE se efectuează de către CNED în conformitate cu prevederile statutului acestuia și ale programelor de finanțare.

(9) Mijloacele financiare ale FEE sunt utilizate exclusiv pentru:

a) finanțarea măsurilor de eficiență energetică și/sau de valorificare a surselor regenerabile de energie conform modului prevăzut în cadrul programelor de finanțare;

b) finanțarea lucrărilor de reparație sau de instalare care sunt strict necesare pentru a proteja sau a facilita implementarea măsurilor aprobate spre finanțare;

c) finanțarea serviciilor de elaborare a documentației de proiect, a expertizei tehnice, a certificatelor de performanță energetică a clădirilor, a rapoartelor de audit energetic, precum și a altor servicii și asistență tehnică necesare pentru pregătirea și implementarea proiectelor în conformitate cu condițiile și criteriile prevăzute în cadrul programelor de finanțare aferente eficienței energetice și valorificării surselor regenerabile de energie, aprobate de Guvern;

d) emiterea garanțiilor financiare și acordarea compensațiilor financiare de către CNED în conformitate cu art. 23³;

e) finanțarea cheltuielilor de gestionare și implementare a programelor de finanțare, conform prevederilor art. 11 alin. (3);

f) cofinanțarea proiectelor/programelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, finanțate de donatori, parteneri de dezvoltare, autorități/instituții publice și asociații.

(10) Măsurile de eficiență energetică și/sau de valorificare a surselor regenerabile de energie implementate din mijloacele financiare ale FEE trebuie să fie justificate din punct de vedere economic și să contribuie la realizarea obiectivelor de eficiență energetică prevăzute la art. 7¹.

Articolul 23². Alte surse de finanțare a programelor/măsurilor

de eficiență energetică

(1) Programele/măsurile de eficiență energetică și/sau de valorificare a surselor regenerabile de energie sunt finanțate și din alte surse decât cele acumulate în cadrul FEE, inclusiv din sursele pentru eficientizarea consumului de resurse energetice, conform prevederilor art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice.

(2) Implementarea măsurilor prevăzute la alin. (1) se realizează prin intermediul CNED, în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, dacă cadrul normativ nu prevede altfel.

(3) Mijloacele financiare prevăzute pentru implementarea măsurilor menționate la alin. (1) primite de la bugetul de stat se gestionează prin conturile CNED deschise în CUT.

Articolul 23³. Garanțiile financiare și compensațiile

financiare

(1) CNED poate emite garanții financiare și poate acorda compensații financiare, în conformitate cu condițiile programelor de finanțare, ale produselor de garantare și/sau compensare, în limitele capacității proprii de garantare sau de acordare a compensațiilor financiare, precum și în limitele plafoanelor aprobate de Guvern pentru fiecare creditor, în conformitate cu criteriile de risc stabilite de CNED în colaborare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(2) Produsele de garantare sau de compensare se elaborează, se aprobă și se modifică de către CNED în conformitate cu programele de finanțare și cu alte priorități de politici publice stabilite de Guvern, cu obiectivele de eficiență energetică, precum și cu condițiile stabilite în acordurile cu partenerii de dezvoltare.

(3) Criteriile de eligibilitate a creditorilor și modul de acordare și gestionare a garanțiilor financiare și a compensațiilor financiare se stabilesc de către Guvern.

[Capitolul V¹ introdus prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

Capitolul VI

EFICIENȚA ENERGETICĂ ÎN DOMENIUL

APROVIZIONĂRII CU ENERGIE

Articolul 24. Promovarea eficienței energetice

la încălzire și răcire

(1) În vederea promovării eficienței energetice la încălzire și răcire, inclusiv a cogenerării de înaltă eficiență, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei efectuează o evaluare amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și întocmește un raport care să includă informațiile prevăzute în anexa nr. 3 la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Raportul respectiv se expediază Secretariatului Comunității Energetice pentru informare și se actualizează o dată la 5 ani.

(2) Pentru identificarea celor mai eficiente soluții din punct de vedere al costurilor și al resurselor, la efectuarea evaluării prevăzute la alin. (1) din prezentul articol, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, ținând cont de condițiile climaterice locale, de fezabilitatea economică și de nivelul de dotare tehnică, efectuează o analiză cost-beneficiu la nivel național în conformitate cu principiile stabilite în partea 1 din anexa nr. 6.

(3) Dacă, în urma evaluării prevăzute la alin. (1) și a analizei cost-beneficiu în conformitate cu alin. (2), se identifică un potențial pentru aplicarea cogenerării de înaltă eficiență și/sau a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, beneficiile depășind costurile, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei propune Guvernului examinarea oportunității de a dezvolta sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire de a întreprinde măsuri necesare pentru dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență, precum și a încălzirii și răcirii cu căldură reziduală și surse regenerabile de energie, în conformitate cu prevederile alin. (1), (5) și (9).

(4) La elaborarea măsurilor în conformitate cu alin. (3), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei ține cont de necesitatea de a încuraja valorificarea potențialului de aplicare a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire, la nivel local, în special a sistemului în cadrul căruia se utilizează cogenerarea de înaltă eficiență. În acest scop, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei colaborează cu autoritățile administrației publice locale.

(5) Beneficiarul și/sau dezvoltatorul de proiect investițional efectuează analiza cost-beneficiu, în conformitate cu prevederile părții a 2-a din anexa nr. 6, în cazul în care se planifică:

a) construcția unei centrale termoelectrice noi cu o putere termică totală a fluxului de combustibil mai mare de 20 MW, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor legate de exploatarea acesteia ca centrală electrică de cogenerare de înaltă eficiență;

b) reabilitarea substanțială a unei centrale termoelectrice existente cu o putere termică totală a fluxului de combustibil mai mare de 20 MW, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor conversiei acesteia într-o centrală electrică de cogenerare de înaltă eficiență;

c) construcția sau reabilitarea substanțială a unei instalații industriale cu o putere termică totală a fluxului de combustibil mai mare de 20 MW, care produce căldură reziduală la un nivel de temperatură utilă, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor de utilizare a căldurii reziduale, inclusiv prin aplicarea cogenerării, pentru a acoperi o cerere justificată din punct de vedere economic, precum și de racordare a instalației respective la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire;

d) fie construcția unei noi rețele de alimentare cu energie termică sau de răcire, fie construcția unei noi centrale de producere a energiei cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, în cadrul unui sistem existent de alimentare centralizată cu energie termică sau de răcire, fie reabilitarea substanțială a unei astfel de centrale existente, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor utilizării căldurii reziduale din instalațiile industriale din apropiere.

(6) Montarea echipamentelor de captare a dioxidului de carbon produs de o instalație de ardere în vederea stocării sale geologice nu se consideră reabilitare în sensul alin. (5) lit. b), c) și d).

(7) Prevederile alin. (5) nu se aplică în cazul:

a) centralelor electrice care funcționează pentru acoperirea sarcinii de vârf și al centralelor de rezervă, proiectate să funcționeze sub 1500 de ore pe an, ca medie mobilă pe o perioadă de 5 ani, pe baza unei proceduri de verificare stabilite de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, astfel încât acest criteriu să fie îndeplinit;

b) centralelor electrice nucleare;

c) instalațiilor amplasate în apropierea unui sit de stocare geologică a dioxidului de carbon.

(8) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice despre aplicarea excepțiilor prevăzute la alin. (7).

(9) Pentru a asigura implementarea unor măsuri ca urmare a evaluării efectuate în conformitate cu alin. (1) sau a analizei prevăzute la alin. (5), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este în drept să promoveze instituirea de condiții noi la eliberarea licențelor pentru activitățile desfășurate în sectorul termoelectric, cu excepția situațiilor în care costurile suportate în legătură cu implementarea măsurilor respective depășesc beneficiile preconizate a fi obținute.

(10) Originea cantităților de energie electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență, confirmate în baza valorilor de referință menționate în pct. 6 din anexa nr. 1

la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, se demonstrează prin intermediul garanției de origine, eliberată pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, în conformitate cu art. 14 din Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Garanția de origine, emisă de către autoritățile statelor membre ale Uniunii Europene și de către autoritățile părților contractante ale Comunității Energetice, poate fi supusă procedurii de recunoaștere stabilite în regulamentul elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Respectiva garanție se recunoaște numai în cazul în care aceasta conține informațiile prevăzute în anexa nr. 4 la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și nu există motive întemeiate de refuz în raport cu exactitatea, fiabilitatea sau veridicitatea garanției în cauză.

Articolul 25. Statistica cu privire la încălzire și răcire,

inclusiv la cogenerare

(1) CNED, cu asistența Biroului Național de Statistică, generalizează și prezintă anual, pînă la 31 martie, organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei informații statistice cu privire la:

a) cantitățile de energie electrică și energie termică produse în regim de cogenerare, determinate în conformitate cu principiile stabilite în anexa nr. 2 la Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării - în raport cu cantitățile totale de energie electrică și energie termică produse la nivel național;

b) capacitățile de producere a energiei electrice și a energiei termice în regim de cogenerare, combustibilii utilizați pentru cogenerare, precum și capacitățile existente de producere a energiei termice și cantitățile de energie termică livrată în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire - în raport cu capacitățile totale de producere și cu cantitățile totale de energie electrică și energie termică produse;

c) economiile de energie primară obținute prin utilizarea cogenerării și determinate conform metodologiei stabilite în anexa nr.1 la Legea nr.92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

(2) Anual, pînă la 30 aprilie, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei comunică Secretariatului Comunității Energetice informațiile statistice prezentate de CNED în conformitate cu alin. (1).

Articolul 26. Transformarea, transportul

și distribuția energiei

(1) În contextul exercitării atribuțiilor sale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică trebuie să țină cont de necesitatea îmbunătățirii eficienței energetice la exploatarea rețelelor electrice, a rețelelor termice și a rețelelor de gaze naturale.

(2) La examinarea și aprobarea, în condițiile Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică, a actelor normative de reglementare cu privire la dezvoltarea rețelelor electrice, a

planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice și a planurilor de investiții, a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport și pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, ținând cont de costurile și beneficiile fiecărei măsuri în parte, va stimula operatorii de sistem în măsura în care să le permită acestora să aplice măsuri de eficiență energetică în vederea dezvoltării continue a rețelelor inteligente.

(3) La examinarea și aprobarea tarifelor reglementate, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va asigura eliminarea de orice stimulente care sînt în detrimentul eficienței globale la producerea, transportul, distribuția și furnizarea energiei electrice, a gazelor naturale sau eliminarea stimulentele care ar putea împiedica participarea consumatorilor finali la gestionarea răspunsului la cerere pe piața energiei electrice de echilibrare și pe piața serviciilor de sistem.

(4) Măsurile de stimulare oferite operatorilor de sistem din sectorul electroenergetic vor fi orientate spre îmbunătățirea eficienței la dezvoltarea și la exploatarea rețelelor electrice, iar tarifele menționate la alin. (2), precum și actele normative de reglementare ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică vor permite furnizorilor de energie electrică de a stimula consumatorii finali să contribuie la eficientizarea funcționării sistemului electroenergetic, inclusiv prin măsuri de gestionare a răspunsului la cerere, cu respectarea principiilor stabilite în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

(5) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică promovează o politică de încurajare a operatorilor de sistem din sectorul electroenergetic și din cel al gazelor naturale în vederea reducerii pierderilor și implementării programelor de investiții în infrastructură eficiente din punctul de vedere al costurilor și al economiilor de energie obținute, care să țină cont de eficiența energetică și flexibilitatea rețelei.

(6) Operatorii de sistem din sectorul electroenergetic și din cel al gazelor naturale:

a) evaluează continuu potențialul de eficiență energetică al rețelelor electrice și, respectiv, al rețelelor de gaze naturale, în special în ceea ce privește livrarea energiei electrice și a gazelor naturale prin rețelele de transport și de distribuție, gestiunea sarcinii și interoperabilitatea, racordarea la rețelele electrice și de gaze naturale a instalațiilor de producere a energiei, inclusiv posibilitățile de acces pentru microgeneratoarele de energie, și prezintă, o dată la fiecare 4 ani, un raport în acest sens și un calendar al implementării măsurilor justificate economic Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și CNED;

b) identifică măsuri și investiții concrete, justificate economic, care se impun a fi realizate pentru îmbunătățirea eficienței energetice la rețelele electrice și de gaze naturale și prezintă Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică o evaluare a costurilor și a beneficiilor asociate implementării măsurilor și investițiilor identificate în acest sens, cu includerea ulterioară a acestora în planurile de dezvoltare și în planurile de investiții;

c) raportează, prin intermediul SIMVE, cu privire la măsurile de eficiență energetică implementate în cadrul infrastructurii gestionate, în conformitate cu obligația de raportare instituită la art. 13¹ alin. (3) lit. b) și c).

Articolul 27. Cerințe specifice cu privire la eficiența

energetică în raport cu operatorii de

sistem din sectorul electroenergetic

(1) Producătorii de energie electrică în regim de cogenerare de înaltă eficiență beneficiază de acces la rețelele electrice, în mod nediscriminatoriu și reglementat, la tarife publicate, nediscriminatorii, bazate pe costuri transparente și previzibile, calculate și aprobate în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

(2) Racordarea centralelor electrice în regim de cogenerare de înaltă eficiență se efectuează în mod obiectiv, transparent și nediscriminatoriu, în conformitate cu termenele, condițiile și procedura stabilite în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și în actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(3) Pentru asigurarea unui acces eficient la rețelele electrice, operatorii de sistem sînt obligați să ofere solicitanților informații suficiente cu privire la racordare, inclusiv informații cu privire la:

- a) costurile ce se estimează a fi suportate în legătură cu racordarea;
- b) termenul de racordare la rețeaua electrică;
- c) termenele planificate pentru dezvoltarea rețelei electrice în zona respectivă.

(4) Costurile aferente executării instalației de racordare prin care se face legătura dintre centrala electrică în regim de cogenerare de înaltă eficiență și rețelele electrice se suportă de către solicitant în condițiile stabilite, în mod transparent și nediscriminatoriu, în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Dacă pentru racordarea centralei electrice în regim de cogenerare de înaltă eficiență este necesară dezvoltarea rețelelor electrice, operatorii de sistem efectuează dezvoltarea acestora în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și cu actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și suportă costurile aferente dezvoltării, care se includ în tarif cu condiția respectării planurilor de investiții aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(5) În conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, operatorii de sistem sînt obligați, la dispecerizarea capacităților de producere a energiei electrice, să acorde prioritate energiei electrice din surse regenerabile și energiei electrice produse în regim de cogenerare de înaltă eficiență, în măsura în care nu este afectată siguranța funcționării sistemului electroenergetic. Dacă, în scopul garantării securității sistemului electroenergetic și a securității aprovizionării cu energie electrică, au fost întreprinse măsuri privind limitarea utilizării surselor regenerabile de energie sau a capacităților de producere a energiei electrice în regim de cogenerare de înaltă eficiență, operatorii de sistem sînt obligați să informeze Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică cu

privire la măsurile întreprinse și să indice măsurile corective pe care intenționează să le ia în vederea prevenirii unor limitări necorespunzătoare.

(6) În funcție de situația de pe piața energiei electrice, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este în drept să stabilească, în Regulile pieței energiei electrice, cerințe specifice privind ierarhizarea energiei electrice din surse regenerabile și a energiei electrice produse în regim de cogenerare de înaltă eficiență, asigurând totodată ca, prin aceste reguli, să nu fie împiedicat accesul prioritar sau repartizarea prioritară de energie electrică din surse regenerabile și de energie electrică produsă în regim de cogenerare de înaltă eficiență.

(7) Producătorii de energie electrică în regim de cogenerare de înaltă eficiență sînt în drept să participe pe piețele angro și cu amănuntul, pe piețele energiei electrice de echilibrare și să ofere operatorilor de sistem alte servicii operaționale, cu respectarea prevederilor Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică și în condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice, aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(8) În contextul instituirii piețelor organizate de energie electrică în conformitate cu prevederile Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va promova utilizarea resurselor la nivelul cererii, precum și serviciile de răspuns la cerere pe piețele relevante de energie electrică. În legătură cu aceasta, în măsura în care constrângerile de ordin tehnic nu împiedică acest lucru, operatorii de sistem, la îndeplinirea cerințelor referitoare la serviciile de echilibrare și de sistem, tratează furnizorii de servicii de răspuns la cerere, inclusiv agregatorii, în mod nediscriminatoriu, pe baza capacităților lor tehnice de a furniza serviciile respective.

(9) Actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și tarifele pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice nu vor împiedica operatorii de sistem să pună la dispoziție pe piețele organizate de energie electrică servicii de sistem în legătură cu măsurile de gestionare a cererii și a răspunsului la cerere și în legătură cu producerea distribuită, în special măsuri precum:

a) trecerea de către consumatorii finali a sarcinii din perioadele de vârf în cele mai puțin aglomerate, luându-se în considerare disponibilitatea energiei electrice din surse regenerabile și a energiei electrice produse în regim de cogenerare, precum și producerea distribuită;

b) obținerea de către agregatori a economiilor de energie din răspunsul la cerere al consumatorilor finali;

c) reducerea cererii de energie prin măsurile de eficiență energetică adoptate de către prestatorii de servicii energetice, inclusiv în baza contractelor de performanță energetică;

d) conectarea și repartizarea surselor de producere a energiei electrice la tensiuni mai joase;

e) conectarea surselor de producere a energiei electrice amplasate mai aproape de locurile de consum;

f) stocarea energiei.

(10) La elaborarea metodologiilor de calculare, de aprobare și de aplicare a prețurilor reglementate, precum și la examinarea și aprobarea prețurilor reglementate pe piața cu amănuntul a energiei electrice, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este în drept să decidă cu privire la implementarea programelor de prețuri dinamice pentru consumatorii finali care aplică măsuri de gestionare a răspunsului la cerere, cu respectarea principiilor și cerințelor stabilite în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

În acest sens, pot fi aplicate următoarele măsuri sau categorii de prețuri dinamice:

a) prețuri stabilite în funcție de orele de consum;

b) prețuri diferențiate pe ore de vârf;

c) prețuri stabilite în timp real;

d) rambursări pentru reducerea consumului în orele de vârf.

(11) Tarifele pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice se determină și se aprobă în conformitate cu prevederile Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică și reflecta costurile economiilor obținute ca urmare a aplicării măsurilor de gestionare a cererii și a răspunsului la cerere, precum și ca urmare a producerii distribuite, inclusiv costurile economiilor rezultate din reducerea cheltuielilor aferente prestării serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, sau ca urmare a efectuării investițiilor în dezvoltarea rețelelor electrice și/sau ca urmare a exploatării mai eficiente a rețelelor electrice.

Capitolul VII

RĂSPUNDEREA PENTRU ÎNCĂLCAREA

LEGISLAȚIEI ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI

ENERGETICE

Articolul 28. Răspunderea pentru încălcarea legislației

în domeniul eficienței energetice

(1) Părților obligate care nu transferă, în termenul prevăzut la art. 8 alin. (6), contribuțiile anuale stabilite li se aplică sancțiunea financiară în mărime de 50% din valoarea contribuției ce nu a fost achitată.

(2) În cazul refuzului repetat al părții obligate de a achita contribuțiile anuale prevăzute la art. 8 alin. (6) se aplică sancțiunea financiară în mărime de 100% din valoarea contribuției ce nu a fost achitată.

(3) Întreprinderilor mari menționate la art.19 alin. (1) care nu îndeplinesc obligația cu privire la efectuarea auditului energetic și care nu intră sub incidența art. 19 alin.(2) li se aplică sancțiunea financiară în mărime de 0,1% din cifra de afaceri anuală.

(4) În cazul refuzului repetat al întreprinderilor mari menționate la art. 19 alin. (1), care nu intră sub incidența art.19 alin.(2), de a îndeplini obligația cu privire la efectuarea auditului energetic se aplică sancțiunea financiară în mărime de 0,5% din cifra de afaceri anuală.

(5) - *abrogat.*

(6) Operatorilor de sistem din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale care nu îndeplinesc obligațiile stabilite la art. 26 alin. (5) și (6) din prezenta lege li se aplică sancțiunea financiară în mărime de 0,01% din cifra de afaceri anuală.

(7) Operatorii sistemelor de transport, de distribuție, precum și furnizorii care împiedică dezvoltarea pieței serviciilor energetice, inclusiv prin blocarea accesului pe piața serviciilor energetice al concurenților și prin exercitarea abuzului de poziție dominantă, se sancționează de către Consiliul Concurenței în conformitate cu Legea concurenței nr.183/2012.

(8) Achitarea sumei sancțiunilor financiare stabilite în conformitate cu prezentul articol nu exonerează partea responsabilă de executarea obligației pentru a cărei neîndeplinire a fost sancționată aceasta.

(9) Suma sancțiunilor financiare aplicate părților obligate în conformitate cu alin. (1) și (2), precum și operatorilor de sistem din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale, în conformitate cu alin. (6), nu se include în calculul tarifelor sau al prețurilor aprobate și, respectiv, stabilite pentru activitățile desfășurate de către părțile obligate.

Articolul 29. Procedura de aplicare a sancțiunilor

financiare în domeniul eficienței energetice

(1) Sancțiunile financiare stabilite la art. 28 alin. (1)-(4) și (6) se constată și se aplică de Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, care colaborează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și CNED în vederea obținerii informațiilor necesare pentru exercitarea atribuțiilor respective.

(2) La ședința în cadrul căreia se examinează aplicarea sancțiunii financiare se invită, în mod obligatoriu, administratorul întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară. Invitația de participare la ședință se expediază de către Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică administratorului întreprinderii respective cu cel puțin 30 de zile calendaristice înainte de data preconizată pentru ședință, în formă scrisă, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(3) Odată cu invitația de participare, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică expediază întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară copiile de pe toate materialele care se află în dosarul de aplicare a sancțiunii financiare.

Întreprinderea respectivă este în drept să prezinte, în scris, opinia argumentată privind aplicarea sancțiunii financiare, cu anexarea documentelor justificative.

(4) În cazul în care administratorul sau reprezentantul legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară nu se prezintă la ședință, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică amână ședința și stabilește examinarea dosarului de aplicare a sancțiunii financiare pentru o altă dată, comunicând acest fapt întreprinderii respective, în scris, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, cu condiția că administratorul sau reprezentantul legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară a comunicat, în scris sau verbal, despre imposibilitatea participării la ședință.

(5) La solicitarea scrisă și motivată a administratorului sau a reprezentantului legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică este obligat să amâne, cel mult de 2 ori, din cauza neprezentării motivate, ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii financiare. Data ședinței în caz de amânare se stabilește ținându-se cont de datele posibile comunicate de administratorul sau de reprezentantul legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară. În cazul în care administratorul sau reprezentantul legal al acesteia nu se prezintă nemotivat și nu comunică, în scris sau verbal, despre imposibilitatea participării la ședință, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică examinează dosarul de aplicare a sancțiunii financiare, consemnând acest fapt în procesul-verbal al ședinței.

(6) Pentru fiecare ședință în cadrul căreia se examinează dosarul de aplicare a sancțiunii financiare se întocmește un proces-verbal al ședinței. La solicitarea administratorului sau a reprezentantului legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară, ședința se înregistrează pe suport audio.

(7) Administratorul întreprinderii sau reprezentantul legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară este în drept să participe la ședință însoțit de un avocat și să depună înscrisuri sau alte probe pentru susținerea poziției sale. În cazul în care, în cadrul ședinței, administratorului întreprinderii sau reprezentantului legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară i se prezintă înscrisuri, probe care nu i-au fost aduse la cunoștință anterior, la solicitarea acestuia, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică este obligat să amâne ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii financiare pentru o altă dată.

(8) După audierea administratorului sau a reprezentantului legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară, a personalului Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică implicat în pregătirea dosarului de aplicare a sancțiunii financiare, a reprezentanților organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și CNED, a altor persoane invitate la ședință, precum și după examinarea tuturor probelor prezentate în cadrul ședinței, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică decide cu privire la aplicarea sau neaplicarea sancțiunii financiare. Decizia respectivă se comunică în ședință și se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

(9) Decizia Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică cu privire la

aplicarea sancțiunii financiare, în formă scrisă, se înmânează sau se expediază întreprinderii, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data pronunțării acesteia. Decizia Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică cu privire la aplicarea sancțiunii financiare se contestă în termenele și în condițiile stabilite în Codul administrativ.

(10) Întreprinderea căreia i-a fost aplicată sancțiunea financiară este în drept să achite jumătate din suma sancțiunii financiare stabilite dacă o achită în cel mult 72 de ore de la data în care a primit decizia Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică cu privire la aplicarea sancțiunii financiare. În acest caz, se consideră că decizia cu privire la aplicarea sancțiunii financiare este executată integral.

(11) Mijloacele bănești obținute în urma aplicării sancțiunilor financiare în conformitate cu prezentul articol se fac venit în bugetul de stat.

(12) În cazul în care decizia cu privire la aplicarea sancțiunii financiare a fost anulată, integral sau parțial, printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, suma corespunzătoare a sancțiunii financiare se restituie plătitorului acesteia din bugetul de stat în termen de 30 de zile calendaristice.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 30. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Obiectivele naționale în domeniul eficienței energetice pentru anul 2020, în sensul art. 5 alin. (2), se stabilesc la nivelul ce nu va depăși consumul de energie finală în valoare de 2796 mii tone echivalent petrol (ktep) sau de energie primară în valoare de 2968 ktep.

(2) În vederea implementării schemei de obligații prevăzute la art. 8:

a) Guvernul, în sensul art. 8 alin. (2), la calcularea cantității totale cumulate a economiilor de energie pentru perioada 1 ianuarie 2019-31 decembrie 2020, va utiliza valoarea procentuală în mărime de 0,7% anual;

b) Guvernul și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică vor întreprinde acțiunile necesare pentru punerea în aplicare a schemei de obligații începând cu 1 ianuarie 2019.

(3) În sensul art. 14 alin. (2) din prezenta lege, precum și fără a se aduce atingere prevederilor art.19 din Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, pentru perioada 2019-2020, 1% din suprafața totală a clădirilor din domeniul public al statului, încălzite și/sau răcite, în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate, anual, trebuie să fie renovat pentru a îndeplini cel puțin cerințele minime de performanță energetică, stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor în conformitate cu art.16 din Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor.

[Art.30 al.(3) modificat prin LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(4) Autoritățile naționale întreprind toate acțiunile în vederea mobilizării resurselor financiare necesare pentru onorarea angajamentelor Republicii Moldova, asumate în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice prin transpunerea Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, în scopul obținerii economiilor de energie prevăzute de schema de obligații în domeniul eficienței energetice și de obligația privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate. Resursele financiare se planifică și se gestionează în măsura în care să fie asigurată, în perioada 2019-2020, onorarea deplină a angajamentelor asumate.

(5) - *abrogat.*

(6) Primul plan local integrat privind energia și clima, în sensul prezentei legi, este elaborat de către autoritățile administrației publice locale pentru perioada pentru care este elaborat Planul național integrat privind energia și clima.

[Art.30 al.(6) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(7) - *abrogat.*

(8) Guvernul:

a) în termen de pînă la 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

- va reorganiza Agenția pentru Eficiență Energetică prin fuziune (absorbție) cu Fondul pentru Eficiență Energetică

- va elabora și va aproba Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea instituția publică de suport

- va elabora și va aproba primul Program privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, prevăzut la art. 8 alin. (7)

- va elabora și va aproba primul Program cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate, prevăzut la art. 14 alin. (5);

b) în termen de pînă la 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

- va elabora și va aproba prima Strategie sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung;

- va elabora și va aproba Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic și Regulamentul cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari

- va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

(9) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, autoritățile menționate în anexa nr. 3 vor prezenta instituției publice de suport, conform chestionarului pus la dispoziție de către aceasta, informația necesară pentru elaborarea listei depline a clădirilor din domeniul public al statului în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate.

(10) Autorizațiile de auditor energetic emise în temeiul Legii nr. 142/2010 cu privire la eficiența energetică rămân valabile până la expirarea termenului de valabilitate al acestora.

(11) Până la 30 noiembrie 2019, instituția publică de suport va examina fezabilitatea economică a instalării echipamentelor de măsurare individuale și va propune organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei întreprinderea de măsuri necesare pentru instalarea acestor echipamente în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, dotate cu surse proprii de producere a energiei termice sau alimentate cu energie termică de la surse de producere care deserveșc mai multe clădiri din aceste categorii, precum și în cele alimentate cu energie termică din sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, pentru măsurarea consumului de energie pentru încălzire și/sau răcire și/sau pentru apă caldă menajeră în fiecare apartament/loc de consum.

(12) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va întocmi, în termen de până la 31 decembrie 2018, primul raport cu privire la evaluarea amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire și va notifica Secretariatul Comunității Energetice despre acest fapt.

(13) În termen de până la 15 octombrie 2019, operatorii de sistem din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale:

a) vor evalua potențialul de eficiență energetică al rețelelor electrice și, respectiv, al rețelelor de gaze naturale, în special în ceea ce ține de livrarea energiei electrice, a gazelor naturale prin rețelele de transport și de distribuție, de gestiunea sarcinii și interoperabilitate, de racordarea la rețelele electrice și de gaze naturale a instalațiilor de producere a energiei, inclusiv posibilitățile de acces pentru microgeneratoarele de energie, și vor prezenta informații în acest sens Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și instituției publice de suport;

b) vor identifica măsurile și investițiile concrete, justificate economic, care se impun a fi realizate pentru îmbunătățirea eficienței energetice la rețelele electrice și de gaze naturale și vor prezenta Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică o evaluare a costurilor și a beneficiilor asociate implementării măsurilor și investițiilor identificate în acest sens, cu includerea ulterioară a acestora în planurile de dezvoltare și în planurile de investiții.

(14) Întreprinderile mari care nu intră sub incidența Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii vor efectua primul audit energetic în termen de 1 an de la recepționarea notificării prevăzute la art. 19 alin.(1) din prezenta lege, în conformitate cu

prevederile Regulamentului cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari, aprobat de Guvern, și, ulterior, vor efectua audituri energetice cel puțin o dată la fiecare 4 ani de la data efectuării ultimului audit energetic.

[Art.30 al.(14) în redacția LP111 din 22.05.25, MO293-296/03.06.25 art.324; în vigoare 03.06.25]

(15) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 142/2010 cu privire la eficiența energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 155-158, art. 545).

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Andrian CANDU

Nr. 139. Chișinău, 19 iulie 2018.

Anexa nr. 1

Conținutul energetic al combustibililor.

Factorii de conversie

Produs energetic	kJ (PCI)	kgep (PCI)	kWh (PCI)
1 kg cocs	28500	0,676	7,917
1 kg antracit	17200-30700	0,411-0,733	4,778-8,528
1 kg brichete lignit	20000	0,478	5,556
1 kg lignit superior	10500-21000	0,251-0,502	2,917-5,833
1 kg lignit	5600-10500	0,134-0,251	1,556-2,917
1 kg șisturi bituminoase	8000-9000	0,191-0,215	2,222-2,500
1 kg turbă	7800-13800	0,186-0,330	2,167-3,833
1 kg brichete turbă	16000-16800	0,382-0,401	4,444-4,667
1 kg țiței greu	40000	0,955	11,111
1 kg păcură	42300	1,010	11,750
1 kg benzină	44000	1,051	12,222
1 kg parafină	40000	0,955	11,111
1 kg gaz petrolier lichefiat	46000	1,099	12,778
1 kg gaz natural ¹⁾	47200	1,126	13,10
1 kg gaz natural lichefiat	45190	1,079	12,553
1 kg lemn	13800	0,330	3,833
(umiditate 25 %) ²⁾			
1 kg pelete/brichete din lemn	16800	0,401	4,667
1 kg deșeuri	7400-10700	0,177-0,256	2,056-2,972
1 MJ căldură derivată	1000	0,024	0,278
1 kWh energie electrică	3600	0,086	1 ³⁾

Note:

1) 93% metan.

2) Se pot aplica alte valori, în funcție de tipul de lemn utilizat cel mai mult în Republica Moldova.

3) Aplicabil în cazul în care economiile de energie sunt calculate ca energie primară prin intermediul unei abordări ascendente bazate pe consumul de energie finală. Pentru calcularea economiilor de energie electrică în kWh se poate aplica un coeficient implicit de 2,1 sau se poate decide stabilirea unui coeficient diferit, cu condiția ca acesta să poată fi justificat. Atunci când se procedează astfel, se va lua în considerare mixul energetic al Republicii Moldova inclus în planurile integrate privind energia și clima, despre care se notifică Secretariatul Comunității Energetice. Coeficientul aplicat pentru calcularea economiilor de energie electrică în kWh se stabilește printr-o metodologie transparentă, în funcție de circumstanțele naționale care afectează consumul de energie primară, pentru a se asigura un calcul exact al economiilor reale. Circumstanțele respective sunt justificate, verificabile și bazate pe criterii obiective și nediscriminatorii.

Anexa nr. 2

**Metode și principii comune de calcul
al impactului măsurilor de politică în domeniul
eficienței energetice și al schemei de obligații
în domeniul eficienței energetice, în temeiul
art. 7¹ alin. (5) și art. 8**

1. Metodele de calcul al economiilor de energie

Pentru calcularea economiilor de energie poate fi utilizată una sau mai multe dintre următoarele metode:

a) metoda economiilor preconizate, prin referire la rezultatele îmbunătățirilor energetice anterioare, monitorizate independent în instalații similare. Abordarea generică este denumită *ex ante*;

b) metoda economiilor contorizate, în conformitate cu care economiile rezultate în urma aplicării unei măsuri sau a unui pachet de măsuri sunt stabilite prin înregistrarea reducerii efective a energiei utilizate, ținând seama în mod corespunzător de factori precum adiționalitatea, ocuparea, nivelurile de producție și condițiile meteorologice care pot afecta consumul. Abordarea generică este denumită *ex post*;

c) metoda economiilor ponderate, care implică utilizarea estimărilor tehnice ale economiilor. Această abordare este utilizată doar în cazul în care determinarea unor date strict măsurate pentru o instalație specifică este dificilă sau mult prea costisitoare, de exemplu înlocuirea unui compresor sau a unui motor electric cu o valoare nominală în kWh diferită de cea pentru care au fost măsurate informații independente privind economiile de energie, sau în cazul în care estimările respective se realizează pe baza metodologiilor și standardelor de referință stabilite la nivel național de experți calificați sau acreditați care sunt independenți față de părțile obligate implicate;

d) metoda economiilor de energie estimate prin sondaj, în cazul cărora este determinat răspunsul consumatorilor la recomandări, la campaniile de informare, la schemele de etichetare sau de certificare sau la contorizarea inteligentă. Această abordare este utilizată doar pentru economiile de energie rezultate în urma modificării comportamentului consumatorilor. Ea nu poate fi utilizată pentru economii rezultate din introducerea unor măsuri concrete.

2. La stabilirea economiilor de energie pentru o măsură de eficiență energetică, în scopul implementării art. 7¹ alin. (5) se aplică următoarele principii:

a) economiile trebuie să fie vădit suplimentare față de cele care s-ar fi produs oricum și în absența activității părților obligate. Pentru a stabili economiile care pot fi declarate ca suplimentare se ia în considerare modul în care ar evolua utilizarea energiei și cererea de energie în absența măsurii în cauză, ținând cont cel puțin de următorii factori: tendințele consumului de energie, modificările survenite în comportamentul consumatorilor, progresul tehnologic și schimbările generate de alte măsuri puse în aplicare la nivel național;

b) economiile rezultate din punerea în aplicare a legislației sunt considerate economii care s-ar fi produs oricum și, prin urmare, nu sunt declarate ca economii de energie în sensul art.7¹ alin.(1). Cu titlu de derogare de la respectiva cerință, economiile legate de renovarea clădirilor existente pot fi declarate ca economii de energie în sensul art. 7¹ cu condiția îndeplinirii cerinței de relevanță menționate la pct. 3 lit. h). Economii care rezultă din punerea în aplicare a cerințelor naționale minime stabilite pentru clădirile noi înainte de adoptarea Legii nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor pot fi declarate ca economii de energie în sensul art. 7¹ cu condiția îndeplinirii cerinței de relevanță menționate la pct.3 lit.h) și cu condiția ca economiile respective să fi fost notificate în planurile de acțiune naționale privind eficiența energetică;

c) se poate ține cont doar de economiile care depășesc următoarele niveluri:

- standardele de performanță privind emisiile pentru noile autoturisme și noile vehicule utilitare ușoare;

- cerințele privind eliminarea de pe piață a anumitor produse cu impact energetic în urma implementării măsurilor de punere în aplicare a Legii nr.151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic;

d) sunt permise politici în scopul încurajării unor niveluri mai ridicate de eficiență energetică a produselor, echipamentelor, sistemelor de transport, a vehiculelor și combustibililor, a clădirilor și elementelor de clădiri, a proceselor și piețelor;

e) măsurile care promovează instalarea unor tehnologii la scară mică de obținere a energiei din surse regenerabile pe sau în clădiri pot fi eligibile spre a fi luate în considerare pentru realizarea economiilor de energie obligatorii în temeiul art.7¹ cu condiția să genereze economii de energie care să poată fi verificate și contorizate sau estimate. Economii de energie se calculează cu respectarea cerințelor din prezenta anexă;

f) în cazul politicilor care accelerează adoptarea unor produse și vehicule mai eficiente, se poate ține cont pe deplin de economiile de energie aferente acestora cu

condiția să se demonstreze că o astfel de adoptare are loc înainte de expirarea duratei de viață medii anticipate a produsului sau a vehiculului ori înainte de înlocuirea normală a produsului sau a vehiculului și cu condiția ca economiile să fie declarate doar pentru perioada care se încheie la expirarea duratei de viață medii anticipate a produsului sau a vehiculului care urmează să fie înlocuit;

g) atunci când promovează adoptarea de măsuri vizând eficiența energetică, se asigură faptul că, acolo unde este cazul, sunt menținute standardele de calitate pentru produse, pentru servicii și pentru introducerea măsurilor sau că sunt introduse asemenea standarde în cazul în care nu există;

h) pentru a ține seama de variațiile climatice dintre regiuni, se ajustează economiile la o valoare standard sau se stabilesc economii de energie diferite, în funcție de variațiile de temperatură dintre regiuni;

i) calcularea economiilor de energie trebuie să țină seama de durata de viață a măsurilor și de rata cu care economiile se diminuează odată cu trecerea timpului. Respectivul calcul se face prin contabilizarea economiilor realizate prin fiecare acțiune individuală în perioada dintre data punerii sale în aplicare și 31 decembrie 2030. Alternativ, poate fi adoptată o altă metodă, preconizată să obțină cel puțin aceeași cantitate totală de economii. Atunci când utilizează alte metode, se asigură faptul că valoarea totală a economiilor de energie calculată pe baza acestor metode diferite nu depășește valoarea economiilor de energie care ar fi rezultat din calculul lor în momentul contabilizării economiilor realizate prin fiecare acțiune individuală în perioada dintre data punerii sale în aplicare și 31 decembrie 2030. Guvernul va descrie în detaliu, în planurile integrate pentru energie și climă, celelalte metode și dispozițiile aplicate pentru a asigura respectarea cerinței obligatorii de calculare.

3. Guvernul se asigură că sunt îndeplinite următoarele cerințe pentru măsurile de politică în domeniul eficienței energetice:

a) măsurile de politică în domeniul eficienței energetice și acțiunile individuale generează economii de energie verificabile la nivelul utilizării finale;

b) responsabilitatea fiecărei părți participante, părți obligate sau autorități/instituții publice de punere în aplicare, după caz, este clar definită;

c) economiile de energie care sunt obținute sau urmează a fi obținute se determină într-un mod transparent;

d) cantitatea obligatorie de economii de energie sau care urmează a fi obținută prin măsura de politică în domeniul eficienței energetice este exprimată în termeni de consum de energie primară sau finală, utilizând factorii de conversie prevăzuți în anexa nr. 1;

e) se prezintă un raport anual privind economiile de energie realizate din contul contribuțiilor financiare alocate de părțile obligate și de autoritățile/instituțiile publice de punere în aplicare, care este pus la dispoziția publicului, precum și datele privind tendința anuală a economiilor de energie;

f) se monitorizează rezultatele și se iau măsuri adecvate în cazul în care progresele nu sunt satisfăcătoare;

g) economiile de energie generate de o acțiune individuală sunt declarate doar de o singură parte;

h) se demonstrează că activitățile părții obligate sau ale autorităților/instituțiilor publice de punere în aplicare au contribuit în mod esențial la realizarea economiilor de energie declarate.

4. *La determinarea economiilor de energie obținute în urma măsurilor de politică în domeniul eficienței energetice legate de impozitare se aplică următoarele principii:*

a) se ține cont doar de economiile de energie obținute în urma măsurilor de impozitare care depășesc nivelurile minime de impozitare aplicabile combustibililor;

b) datele privind elasticitatea cererii în funcție de preț pentru calcularea impactului măsurilor de impozitare (a energiei) reflectă capacitatea de reacție a cererii de energie la schimbările de preț și sunt estimate pe baza unor surse de date oficiale recente și reprezentative;

c) economiile de energie generate de instrumente însoțitoare ale politicii în materie de impozitare, inclusiv stimulentele fiscale sau plata către un fond, sunt contabilizate separat.

5. *Notificarea metodologiei*

Guvernul notifică Secretariatului Comunității Energetice metodologia detaliată propusă pentru operarea schemelor de obligații în materie de eficiență energetică și a măsurilor alternative menționate la art. 8. Cu excepția cazului impozitării, notificarea include detalii privind:

a) nivelul economiilor de energie obligatorii în temeiul art.7¹ sau al economiilor preconizate a fi realizate pe întreaga perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 2024 și 31 decembrie 2030;

b) părțile obligate sau autoritățile/instituțiile publice de punere în aplicare;

c) sectoarele-țintă;

d) măsurile de politică în domeniul eficienței energetice și acțiunile individuale, inclusiv cantitatea totală preconizată de economii cumulate de energie pentru fiecare măsură;

e) durata perioadei de obligații pentru schema de obligații în domeniul eficienței energetice;

f) acțiunile prevăzute de măsura de politică în domeniul eficienței energetice;

g) metodologia de calcul, inclusiv modalitățile de stabilire a aditionalității și a

pertinenței, precum și metodologiile și valorile de referință care sunt folosite pentru economiile preconizate și ponderate;

h) durata măsurilor și modul de calcul al acestora sau pe ce se fundamentează aceasta;

i) abordarea aleasă pentru tratarea problemei variațiilor climatice în cadrul statului membru;

j) sistemele de monitorizare și de verificare a măsurilor în temeiul art.7¹ și 8 și modul în care este asigurată independența acestora față de părțile obligate.

În cazul impozitării, notificarea include detalii privind:

a) sectoarele-țintă și segmentul de contribuabili;

b) autoritatea publică de punere în aplicare;

c) economiile preconizate a fi realizate;

d) durata măsurii de impozitare;

e) metodologia de calcul, inclusiv datele privind elasticitatea cererii în funcție de preț utilizate și modul în care au fost stabilite acestea.

Anexa nr. 3

Sub incidența art. 14 alin. (2) din prezenta lege intră autoritățile administrației publice centrale de specialitate, precum Cancelaria de Stat, ministerele, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, prevăzute de Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.

Anexa nr. 4

Cerințe privind eficiența energetică
la achiziționarea de bunuri, servicii și lucrări
ce urmează a fi respectate de autoritățile și
instituțiile specificate la art. 15

În măsura în care sînt respectate cerințele privind eficacitatea costurilor, fezabilitatea economică, viabilitatea sporită, conformitatea tehnică, precum și dacă este asigurat un nivel suficient de concurență, autoritățile administrației publice centrale de specialitate, alte autorități publice trebuie să achiziționeze bunuri, servicii sau lucrări cu respectarea

următoarelor cerințe:

a) să achiziționeze numai bunuri care fac parte din cea mai înaltă clasă de eficiență energetică posibilă, din perspectiva necesității de a asigura un nivel suficient de concurență, dacă bunurile respective intră sub incidența Legii nr. 306/2023 privind etichetarea produselor cu impact energetic;

b) în cazul bunurilor care nu intră sub incidența prevederilor lit. a) din prezenta anexă, să achiziționeze numai bunuri care corespund cerințelor de proiectare ecologică, stabilite în conformitate cu prevederile Legii nr. 151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic;

c) să solicite, în cadrul procedurilor de achiziții publice organizate pentru procurarea de servicii, ca prestatorii de servicii să utilizeze, în cadrul executării contractului, doar produse care, în momentul furnizării serviciilor respective, îndeplinesc cerințele menționate la lit. a) și b). Această cerință se aplică doar produselor noi achiziționate de prestatorii de servicii, parțial sau integral, în scopul furnizării serviciului în cauză;

d) să procure sau să închirieze doar clădirile care îndeplinesc cel puțin cerințele minime de performanță energetică, stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor în conformitate cu art. 9 din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor, cu excepția cazurilor în care scopul achiziționării este

- renovarea aprofundată sau demolarea clădirii;

- vânzarea ulterioară a clădirii fără utilizarea acesteia în scopuri proprii

- conservarea clădirii drept una protejată oficial ca făcând parte din patrimoniul național cultural.

Pentru verificarea respectării acestor condiții se utilizează certificatele de performanță energetică eliberate în conformitate cu Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor.

Anexa nr. 5

**Criterii minime pentru auditul energetic,
inclusiv pentru cel desfășurat ca parte a
sistemului de management energetic**

Auditul energetic menționat la art. 19 se efectuează cu respectarea următoarelor principii:

a) trebuie să se bazeze pe date operaționale actualizate, măsurate și verificabile privind consumul de energie și (pentru energia electrică) pe profilurile de sarcină;

b) trebuie să conțină o evaluare detaliată a profilului de consum al energiei în clădiri sau în grupuri de clădiri, în cadrul proceselor tehnologice sau al instalațiilor industriale, inclusiv în sectorul transporturi;

c) trebuie să se bazeze, ori de câte ori este posibil, pe analiza costurilor ciclului de viață, și nu pe perioadele simple de rambursare, pentru a lua în considerare economiile pe termen lung, valorile reziduale ale investițiilor pe termen lung și ratele de actualizare;

d) trebuie să fie proporțional și suficient de reprezentativ pentru a permite crearea unei imagini fiabile cu privire la performanța energetică totală și identificarea sigură a celor mai semnificative oportunități de îmbunătățire.

Auditul energetic trebuie să conțină calcule detaliate și validate pentru măsurile propuse, astfel încât să furnizeze informații clare cu privire la potențialele economii.

Datele utilizate la efectuarea auditului energetic trebuie să fie stocabile pentru a putea fi utilizate ulterior în scopul efectuării analizei istorice și în scopul urmăririi performanțelor.

Anexa nr. 6

Analiza cost-beneficiu

Partea 1

Principiile generale ale analizei cost-beneficiu

1. Obiectivul efectuării analizei cost-beneficiu în raport cu măsurile de promovare a eficienței energetice în ceea ce privește serviciile de încălzire și de răcire, care se impune a fi efectuată în conformitate cu art. 24 alin. (2), este de a oferi un temei decizional pentru prioritizarea calificată a resurselor limitate la nivelul societății.

2. Analiza cost-beneficiu poate acoperi evaluarea amplă a unui proiect sau a unui grup de proiecte la nivel local, regional sau național în scopul stabilirii celei mai eficiente și benefice opțiuni de încălzire și răcire din punct de vedere economic, pentru o zonă geografică stabilită, în scopul planificării energiei termice.

3. Analiza cost-beneficiu reprezintă o analiză economică care ia în considerare factori socioeconomiici și de mediu, incluzând următoarele etape și principii:

a) *stabilirea unei limite de sistem și a unei limite geografice*. La efectuarea analizei cost-beneficiu se stabilește sistemul energetic relevant. Limita geografică acoperă o zonă geografică corespunzătoare bine definită, de exemplu o regiune concretă sau o zonă metropolitană, pentru a se evita selectarea unor soluții neoptimizate, pe baza examinării fiecărui proiect în parte;

b) *abordarea integrată pentru stabilirea opțiunilor privind cererea și oferta*. La efectuarea analizei cost-beneficiu trebuie să fie luate în considerare toate resursele de

aprovizionare relevante din cadrul sistemului și în limitele geografice stabilite, cu utilizarea datelor și a informațiilor disponibile, inclusiv cu privire la căldura reziduală din producerea energiei electrice, cu privire la instalațiile industriale și cu privire la energia din surse regenerabile, precum și cu privire la caracteristicile și tendințele cererii de încălzire și răcire;

c) *stabilirea unui scenariu de referință*. Scopul scenariului de referință este de a servi drept punct de referință în raport cu care urmează a fi evaluate scenariile alternative;

d) *identificarea scenariilor alternative*. La efectuarea analizei cost-beneficiu urmează a fi luate în considerare toate alternativele relevante pentru scenariul de referință. Scenariile care nu sînt fezabile din motive tehnice, financiare, de reglementare națională sau din cauza constrângerilor de timp pot fi excluse într-o etapă timpurie a analizei cost-beneficiu în cazul în care acestea se justifică în baza unor argumente bine documentate, explicite și prudente.

Din toate scenariile identificate, numai opțiunile de cogenerare de înaltă eficiență, de încălzire și răcire eficientă sau de încălzire și răcire individuală eficientă ar trebui luate în considerare în analiza cost-beneficiu ca scenarii alternative față de scenariul de referință;

e) metoda de calcul al surplusului de cost-beneficiu

- se evaluează și se compară costurile și beneficiile totale pe termen lung ale opțiunilor privind încălzirea sau răcirea;

- criteriul de evaluare este criteriul valorii nete actualizate (VNA);

- orizontul de timp se alege în așa fel încât să fie incluse toate costurile și beneficiile relevante ale scenariilor. De exemplu, un orizont de timp adecvat ar putea fi de 25 de ani pentru o centrală electrică ce funcționează pe bază de gaze naturale, de 30 de ani pentru un sistem de alimentare centralizată cu energie termică sau de 20 de ani pentru echipamentele de încălzire precum cazanele de apă caldă menajeră;

f) calculul și prognoza prețurilor și alte ipoteze pentru analiza economică

- se formulează ipoteze, în scopul efectuării analizei cost-beneficiu, cu privire la prețurile factorilor majori de intrare și de ieșire și cu privire la rata de actualizare

- rata de actualizare utilizată în analiza economică pentru calculul valorii nete actualizate se alege în conformitate cu orientările europene sau naționale. În cazul în care se alege rata națională de actualizare, aceasta trebuie să țină cont de datele furnizate de Banca Centrală Europeană

- se utilizează prognozele naționale, europene sau internaționale pentru evoluția prețurilor la energie, dacă acestea corespund contextului național și/sau regional, și/sau local propriu;

- prețurile utilizate în analiza economică trebuie să reflecte costurile și beneficiile socioeconomice reale și trebuie să includă costurile externe, cum ar fi efectele de mediu și

cele asupra sănătății, în măsura posibilităților, de exemplu atunci când există un preț de piață sau când prețul este deja stabilit prin legislația națională sau adoptată în cadrul Comunității Energetice;

g) analiza economică: inventarul efectelor. Analizele economice trebuie să ia în considerare toate efectele economice relevante.

În scenariile analizate pot fi evaluate și luate în considerare, în procesul decizional, economiile de energie și de costuri generate de flexibilitatea sporită a furnizării energiei și de funcționarea optimă a rețelelor electrice, inclusiv costurile evitate și economiile monetare obținute prin reducerea investițiilor în infrastructură.

Costurile și beneficiile luate în considerare trebuie să includă cel puțin următoarele:

1) pentru beneficii

- valoarea energiei electrice și termice furnizate consumatorilor finali;
- beneficii externe, precum beneficii de mediu și de sănătate, în măsura în care aceasta este posibil;

2) pentru costuri

- costurile de capital ale centralelor și ale echipamentelor
- costurile de capital ale rețelelor de energie
- costurile de operare variabile și fixe
- costurile de energie
- costurile de mediu și de sănătate, în măsura în care aceasta este posibil;

h) analiza sensibilității. Analiza sensibilității trebuie să fie efectuată pentru a evalua costurile și beneficiile unui proiect sau ale unui grup de proiecte pe baza unor prețuri diferite la energie, a unor rate de actualizare diferite și a altor factori variabili cu impact semnificativ asupra rezultatului calculelor.

Partea a 2-a

Principii pentru efectuarea analizei

cost-beneficiu în conformitate cu

art. 24 alin. (5) și (7)

Analiza cost-beneficiu oferă informații în scopul realizării măsurilor menționate la art. 24 alin. (5) și (7), și anume:

1. În cazul în care se planifică construcția unei instalații care produce exclusiv energie electrică sau a unei instalații fără recuperator de căldură, se realizează o comparație între

instalațiile planificate sau reabilitarea planificată și o instalație echivalentă care produce aceeași cantitate de energie electrică sau de energie termică de proces, dar care recuperează căldura reziduală și care furnizează energia termică prin cogenerare de înaltă eficiență și/sau prin sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire.

2. În cadrul unei limite geografice concrete, evaluarea trebuie să ia în considerare instalația planificată, precum și punctele cu cerere de energie termică, existente sau potențiale, relevante, care ar putea fi alimentate prin intermediul acesteia, ținând seama de posibilitățile raționale (de exemplu, fezabilitatea tehnică și distanța).

3. Limita de sistem se stabilește astfel încât să includă instalația planificată și sarcinile termice, cum ar fi clădirea/clădirile și procesul industrial. În cadrul acestei limite de sistem, costul total de furnizare a energiei termice și a energiei electrice se determină pentru ambele cazuri și apoi se compară.

4. Sarcinile termice includ sarcinile termice existente, precum o instalație industrială sau un sistem de alimentare cu energie termică și, de asemenea, în zonele urbane, sarcina termică și costurile care ar exista dacă un grup de clădiri sau o zonă dintr-un oraș ar fi alimentată cu energie termică și/sau dacă ar fi conectată la o nouă rețea de alimentare cu energie termică.

5. Analiza cost-beneficiu se bazează pe o descriere a instalației planificate și a instalației/instalațiilor de comparație, cu referire la capacitatea electrică și termică, după caz, la tipul de combustibil, la gradul de utilizare planificată și la numărul orelor de funcționare anuale planificate, având în vedere amplasarea și cererea de energie electrică și energie termică.

6. În scopul efectuării comparației se iau în considerare cererea de energie termică și tipurile de încălzire și răcire utilizate în punctele cu cerere de energie termică din vecinătate. Comparația în cauză ia în considerare costurile aferente infrastructurii pentru instalația planificată și pentru cea cu care se face comparația.

7. Analiza cost-beneficiu efectuată în scopul realizării prevederilor art. 24 alin. (5) trebuie să includă o analiză economică ce vizează analiza financiară a tranzacțiilor reale de fluxuri de lichidități rezultând din investițiile în instalații individuale și din operarea acestora.

8. Se consideră proiecte cu rezultate pozitive în ceea ce privește analiza cost-beneficiu proiectele în cazul cărora suma beneficiilor actualizate în cadrul analizei economice și financiare depășește suma costurilor actualizate (surplus cost-beneficiu).

9. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei stabilește principiile directe privind metodologia, ipotezele și orizontul de timp pentru efectuarea analizei economice și poate solicita producătorilor de energie electrică și energie termică, întreprinderilor industriale, operatorilor sistemului de distribuție sau altor întreprinderi influențate de limita de sistem și de limita geografică definite să furnizeze date ce vor fi utilizate la evaluarea costurilor și beneficiilor pentru o instalație individuală.

Cadrul general pentru raportare

Partea 1

Cadrul general pentru rapoartele anuale

1. Rapoartele anuale elaborate în conformitate cu art. 6 alin. (4) constituie baza pentru monitorizarea progresului realizat în legătură cu îndeplinirea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice, stabilite în conformitate cu prezenta lege, și includ, în mod obligatoriu, dar fără a se limita la aceasta, o estimare a următorilor indicatori pentru anul care precedă ultimul an încheiat:

- a) consumul de energie primară;
- b) consumul total de energie finală;
- c) consumul de energie finală în sectorul industrial, în sectorul transporturilor (separat pentru transportul de pasageri și de mărfuri, dacă informația este disponibilă), în sectorul serviciilor și în sectorul rezidențial;
- d) valoarea adăugată brută în sectorul industrial și în sectorul serviciilor;
- e) venitul total disponibil al gospodăriilor;
- f) produsul intern brut (PIB);
- g) energia electrică produsă în centrale termoelectrice;
- h) energia electrică produsă în centrale electrice de termoficare;
- i) energia termică produsă în centrale termice;
- j) energia termică produsă în centrale electrice de termoficare, inclusiv energia termică reziduală industrială;
- k) consumul de combustibil pentru producerea energiei termice;
- l) pasageri-kilometri (pkm), dacă informația este disponibilă;
- m) tone-kilometri (tkm), dacă informația este disponibilă;
- n) transport-kilometri combinat (pkm + tkm), în cazul în care informația prevăzută la lit. l) și m) nu este disponibilă;
- o) populația.

2. În sectoarele în care consumul de energie rămâne stabil sau indică o creștere se analizează cauzele și se efectuează evaluarea estimărilor.

3. Primul raport trebuie să includă, de asemenea, descrierea obiectivelor naționale menționate la art. 7¹ alin. (1) și (2).

4. Următoarele rapoarte, începând cu cel de-al doilea, trebuie să includă suplimentar, fără a se limita, informații cu privire la:

a) principalele măsuri legislative sau de altă natură, puse în aplicare în anul precedent, în vederea asigurării îndeplinirii obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice;

b) suprafața totală a clădirilor din domeniul public al statului, cu o suprafață totală utilă de peste 250 m², în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate stabilite conform anexei nr. 3 și care, la data de 1 ianuarie a anului în care trebuie de prezentat raportul, nu au respectat cerințele minime de performanță energetică a clădirilor prevăzute la art. 9 din Legea nr. 282/2023 privind performanța energetică a clădirilor;

c) suprafața totală a clădirilor din domeniul public al statului, încălzite și/sau răcite, în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate stabilite conform anexei nr. 3, care au fost renovate în conformitate cu obiectivul stabilit la art. 14 alin. (2);

d) economiile de energie obținute prin intermediul schemei de obligații stabilite la art. 8, precum și prin aplicarea altor măsuri de politică în domeniul eficienței energetice sau prin aplicarea lor combinată, după caz.

În rapoartele anuale elaborate în conformitate cu art. 6 alin. (4) pot fi incluse, de asemenea, informații cu privire la obiectivele naționale suplimentare. Acestea pot viza, în special, indicatorii statistici enumerați la pct. 1 sau o combinație a acestora, cum ar fi intensitatea energiei primare sau finale ori intensitățile energetice sectoriale.

Anexa nr. 8

**Cerințe minime pentru informațiile
de facturare și privind consumul de energie
termică pentru încălzire și/sau prepararea
apei calde menajere, și/sau răcire**

1. Facturarea pe baza consumului real sau a citirilor repartitoarelor de costuri

Pentru a permite consumatorilor finali să își regleze propriul consum de energie, facturarea se va efectua pe baza consumului real sau a citirilor repartitoarelor de costuri cel puțin o dată pe an.

2. Frecvența minimă de prezentare a informațiilor de facturare sau despre consum

Începând cu 30 octombrie 2023, în cazul în care au fost instalate echipamente de măsurare cu citire la distanță sau repartitoare de costuri, informațiile de facturare sau privind consumul bazate pe consumul real sau pe citirile repartitoarelor de costuri se furnizează consumatorilor finali cel puțin trimestrial - la cerere sau în cazul în care consumatorii finali au ales să primească facturile pe cale electronică, sau de două ori pe an - în celelalte cazuri.

De la 1 ianuarie 2025, în cazul în care au fost instalate echipamente de măsurare cu citire la distanță sau repartitoare de costuri, informațiile de facturare sau privind consumul bazate pe consumul real sau pe citirile repartitoarelor de costuri se furnizează consumatorilor finali cel puțin lunar. De asemenea, informațiile pot fi puse la dispoziție prin internet și pot fi actualizate cât de des permit dispozitivele și echipamentele de măsurare utilizate. Încălzirea și răcirea pot fi exceptate de la această cerință în afara sezonului de încălzire/răcire.

Dacă Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării prevede astfel, informațiile de facturare sau privind consumul bazate pe consumul real înregistrat de echipamentele de măsurare cu citire la distanță se transmit administratorului fondului locativ respectiv.

3. Informații minime incluse în factură

Următoarele informații sunt puse la dispoziția consumatorilor finali în formă clară și lizibilă, în facturile lor, în cazul în care acestea se bazează pe consumul real sau pe citirile repartitoarelor de costuri:

a) tarifele actuale și consumul real de energie sau costul total al energiei termice și citirile repartitoarelor de costuri;

b) informații despre mixul de combustibili utilizat și emisiile anuale de gaze cu efect de seră aferente, inclusiv pentru consumatorii finali alimentați prin sistem de alimentare centralizată cu energie termică și/sau de răcire urban, și o descriere a taxelor și tarifelor aplicate. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică poate decide asupra aplicării cerinței de a furniza informații despre emisiile de gaze cu efect de seră pentru a include doar alimentările din sistemele de alimentare centralizată cu energie termică cu o putere termică nominală totală care depășește 20 MW;

c) informații comparative cu privire la consumul curent de energie al consumatorilor finali și consumul pentru aceeași perioadă a anului precedent, sub formă grafică, cu aplicarea corecțiilor climatice pentru încălzire și răcire;

d) datele de contact, inclusiv paginile web oficiale, ale organizațiilor consumatorilor finali, agențiilor energetice sau organismelor similare de la care se pot obține informații privind măsurile disponibile de îmbunătățire a eficienței energetice, profilurile comparative ale consumatorilor finali și specificațiile tehnice obiective pentru echipamentele care consumă energie;

e) informații despre procedurile de reclamații aferente sau despre mecanismele alternative de soluționare a litigiilor, după caz;

f) comparații cu un consumator final mediu normalizat sau evaluat de referință din aceeași categorie de consumatori. În cazul facturilor electronice, astfel de comparații pot fi, de asemenea, disponibile online și indicate în facturi.

Facturile care nu se bazează pe consumul real sau pe citirile repartitoarelor de costuri conțin o explicație clară a modului în care a fost calculată suma stabilită în factură și cel puțin informațiile menționate la lit. d) și e).